

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

3 SEPTEMBER 1987

WETSONTWERP

betreffende :

- 1) de goedkeuring van de Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, opgemaakt te München op 5 september 1980;
- 2) de onmiddellijke toepassing van sommige bepalingen van die Overeenkomst, met name door wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De Regering heeft de eer bijgaand wetsontwerp houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, ondertekend te München op 5 september 1980, voor instemming aan de Wetgevende Kamers voor te leggen.

In de preambule van die Overeenkomst, tot stand gekomen op initiatief van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand, wordt duidelijk gesteld dat zij erop gericht is de eenmaking van het recht betreffende namen en voornamen te bevorderen door middel van gemeenschappelijke regels van internationaal privaatrecht.

In tal van landen en ook in ons land stuiten de ambtenaren van de burgerlijke stand vaak op moeilijkheden bij het vaststellen van de naam en de voornamen van een persoon, vooral dan van vreemdelingen.

Heel wat moeilijkheden vloeien voort uit het gebrek aan eenvormigheid van de regels van internationaal privaatrecht in de verscheidene Staten. Zij zijn bovendien het gevolg van een onvoldoende kennis van vreemde wetten die vaak ingewikkeld en weinig nauwkeurig zijn.

Sommige moeilijkheden zijn aan de Belgische wet zelf te wijten.

Het bepaalde in het derde lid van artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek « de wetten betreffende de staat en de bekwaamheid van de personen zijn toepasselijk op de Belgen, ook wanneer zij in het

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

3 SEPTEMBRE 1987

PROJET DE LOI

ayant pour objet :

- 1) d'approuver la Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, faite à Munich le 5 septembre 1980;
- 2) de rendre immédiatement applicables certaines des dispositions contenues dans cette Convention, notamment en modifiant le Code civil et le Code judiciaire

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Gouvernement a l'honneur de soumettre à l'assentiment des Chambres législatives le projet de loi ci-joint portant approbation de la Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, signée à Munich le 5 septembre 1980.

Cette Convention, due à l'initiative de la Commission internationale de l'état civil, tend, ainsi que s'exprime le préambule, à promouvoir l'unification du droit relatif aux noms et prénoms par des règles communes de droit international privé.

Dans de nombreux pays, en effet, comme dans le nôtre, les officiers de l'état civil se heurtent maintes fois à des difficultés lorsqu'ils doivent déterminer le nom et les prénoms d'une personne, spécialement d'un étranger.

Un grand nombre de ces difficultés proviennent du manque d'uniformité des règles de droit international privé des différents Etats. Elles proviennent en outre de la connaissance insuffisante des lois étrangères dont certaines sont d'ailleurs complexes ou peu précises.

Un certain nombre de difficultés proviennent de la loi belge elle-même.

L'article 3, alinéa 3, du Code civil qui dispose que « les lois concernant l'état et la capacité des personnes régissent les Belges même résidant en pays étranger » est interprété en ce sens que

buitenland verblijven», wordt in die zin geïnterpreteerd dat de staat en de bekwaamheid van vreemdelingen en onder meer hun naam en voornamen in België onderworpen zijn aan hun nationaal recht.

Nochtans wordt in het tweede lid van artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek gesteld dat de naam van de geadopteerde beheerst wordt door het personeel statuut van de adoptant. Nu kan de naam van de geadopteerde krachtens zijn nationaal recht beheerst worden door zijn eigen personeel statuut, ongeacht of het om het interne recht dan wel om het internationaal privaatrecht gaat van de Staat waarvan hij onderdaan is.

Andere verschillen zijn vaak te wijten aan artikel 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek naar luid waarvan «de wetten van politie en veiligheid allen verbinden die binnen het grondgebied wonen».

Die bepaling is traditioneel zo uitgelegd geworden dat de Belgische regel volgens welke ieder in België geboren kind de naam van zijn vader of eventueel van zijn moeder moet dragen, toepasselijk is op de vreemde kinderen geboren in België.

Zo bijvoorbeeld kent men aan een in België geboren wettig kind van Spaanse nationaliteit de dubbele naam toe van zijn vader, daar waar het overeenkomstig het Spaanse recht de echte naam van zijn vader, gevolgd door de eerste naam van zijn moeder moet dragen. Kinderen van een in België verblijvend Spaans gezin hebben dus verschillende namen naar gelang zij in ons land of in Spanje geboren zijn.

Deze praktijk die in de huidige stand van onze wetgeving kan worden verklaard omdat het te moeilijk is alle buitenlandse wetten toe te passen, werd reeds herhaaldelijk bekritiseerd (zie onder andere het artikel van Closset in de *Journal des Tribunaux* dd. 15 december 1973 en de studie van Pintens in de *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Naam, nrs. 270 e.v.). Sommige ambtenaren van de burgerlijke stand zijn hier reeds van afgeweken, zoals trouwens ook sommige rechtbanken (Rb. Luik, 13 februari 1976, *J. T.* nr. 976, blz. 229; Rb. Luik, 9 december 1983, bevestigd door het Hof van Beroep van Luik, 21 november 1984, niet gepubliceerd).

De Minister van Justitie heeft dan ook, in zijn circulaire dd. 5 december 1984, betreffende de toepassing van de wet van 30 maart 1984 tot wijziging van de artikelen 55, 56 en 57 van het Burgerlijk Wetboek en 361 van het Strafwetboek, de ambtenaren van de burgerlijke stand aangeraden de nationale wet van het kind toe te passen bij de vaststelling van de naam die in zijn geboortakte moet worden vermeld.

Het probleem van de naam van de Spanjaarden is relatief eenvoudig vergeleken met dat van de naam van onderdanen van tal van andere landen. In Portugal b.v. kan een keuze worden gemaakt; in Polen worden sommige namen verboden (ski of ska); in Tsjechoslowakije wordt soms een achtervoegsel toegevoegd (de dochter van Schuster heet Schusterova); in Bulgarije wordt de naam bij iedere generatie afgeleid van de voornaam van de verwekker van het kind (de zoon Ivan van Peter Yanov heet Ivan Petrov en de zoon van deze laatste, Michaël, heet Michaël Ivanov).

Als men daaraan de moeilijkheden toevoegt die rijzen bij de bepaling van de naam van onderdanen van sommige Afrikaanse of Aziatische landen, dan komt men tot het besluit dat de toepassing van het nationaal recht van de belanghebbenden onvermijdelijk leidt tot een gebrek aan zekerheid en vastheid bij de toekenning van de naam.

Welnu, het beginsel van de vastheid van de naam, dat onder meer vervat is in artikel 1 van het in België nog steeds van kracht zijnde decreet van 6 fructidor jaar II, nl. «geen burger mag een andere naam noch andere voornamen voeren dan die welke in zijn akte van geboorte vermeld zijn; zij die zich er van ontdaan hebben, zijn gehouden ze weder aan te nemen», is essentieel voor het behoud van de maatschappelijke orde en voor het behoorlijk houden van de akten van de burgerlijke stand.

l'état ou la capacité des étrangers et notamment leurs noms et prénoms, sont régis en Belgique par leur loi nationale.

Néanmoins, l'article 344, § 2, du Code civil dispose que le nom de l'adopté est régi par le statut personnel de l'adoptant. Or, il se peut que, selon la loi nationale de l'adopté, son nom soit régi par son propre statut personnel, qu'il s'agisse du droit interne ou du droit international privé de l'Etat dont il est ressortissant.

D'autres divergences résultent fréquemment de l'article 3, alinéa 1er, du Code civil qui dispose que «les lois de police et de sûreté obligent tous ceux qui habitent le territoire».

Cette disposition a traditionnellement été interprétée en ce sens que la règle belge selon laquelle tout enfant né en Belgique doit porter le nom de son père ou, le cas échéant, celui de sa mère, s'applique aux enfants étrangers nés en Belgique.

Il en résulte par exemple qu'on attribue à un enfant légitime espagnol, né en Belgique, le double nom de son père, alors que, selon la loi espagnole, il doit porter le premier nom de son père suivi du premier nom de sa mère. Ainsi, on attribue aux enfants d'une même famille espagnole résidant en Belgique des noms différents selon qu'ils sont nés dans notre pays ou en Espagne.

Cette pratique, qui s'explique, dans l'état actuel de notre législation, par la difficulté d'appliquer toutes les lois étrangères, a déjà fait l'objet de critiques (voir notamment l'article de Closset dans le *Journal des Tribunaux* du 15 décembre 1973 et l'étude de Pintens dans la *Algemene Praktische Rechtsverzameling*, Naam, n°s 270 et suiv.). Certains officiers de l'état civil y ont déjà dérogé, ainsi d'ailleurs que certains tribunaux (civ. Liège, 13 février 1976, *J. T.* n° 976, p. 229; civ. Liège, 9 décembre 1983, confirmé par la Cour d'appel de Liège le 21 novembre 1984, non publiés).

C'est pourquoi le Ministre de la Justice, dans sa circulaire du 5 décembre 1984 relative à l'application de la loi du 30 mars 1984 modifiant les articles 55, 56 et 57 du Code civil et 361 du Code pénal, a recommandé aux officiers de l'état civil d'appliquer la loi nationale de l'enfant pour déterminer le nom qui doit être mentionné dans l'acte de naissance.

Si le problème du nom des Espagnols est relativement simple, il n'en est pas de même en ce qui concerne le nom des ressortissants de nombre d'autres pays, tel le Portugal où un choix est possible, la Pologne où certains noms sont déclinés (ski ou ska), la Tchécoslovaquie où il est parfois ajouté un suffixe (la fille de Schuster s'appelle Schusterova), la Bulgarie où le nom est dérivé, à chaque génération du prénom de l'auteur de l'enfant (le fils Ivan de Peter Yanov s'appelle Ivan Petrov et le fils de celui-ci, Michaël, s'appelle Michaël Ivanov).

Si on y ajoute les difficultés que soulève la détermination du nom des ressortissants de certains pays africains ou asiatiques, il fait bien conclure que l'application des lois nationales aboutit inévitablement à un manque de certitude et de fixité dans l'attribution du nom.

Or, le principe de la fixité du nom, qui découle notamment de l'article 1er, du décret du 6 fructidor an II, toujours en vigueur en Belgique et libellé comme suit: «Aucun citoyen ne pourra porter de nom ni de prénoms autres que ceux exprimés dans son acte de naissance; ceux qui les auraient quittés seront tenus de les reprendre» est essentiel au maintien de l'ordre social et à la bonne tenue des actes de l'état civil.

De regel die stelt dat ieder in België geboren kind de naam van zijn vader, of eventueel de naam van zijn moeder draagt, is in geen enkele formele bepaling opgenomen maar steunt op een vast gebruik en werd trouwens bevestigd door de rechtspraak van ons Hof van Cassatie, onder meer in de arresten van 6 december 1900 en 23 maart 1958.

Er moet trouwens worden toegegeven dat een « politiewet », uitgevaardigd om de identificatie van personen te vergemakkelijken, de openbare orde betreft en derhalve de toepassing van het derde lid van artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek kan uitsluiten, hetgeen evenwel medebrengt, zoals hiervoor reeds werd uiteengezet, dat sommige contradicties inzake het toekennen van de naam uit de Belgische wet zelf voortvloeien.

De tegenstelling wordt nog duidelijker wanneer men bedenkt dat, nadat bij de geboorte ons intern recht als « politiewet » werd toegepast, daarna bij het opmaken van latere akten van de burgerlijke stand het personeel statuut van de betrokkene toegepast wordt. Zo draagt een in België, uit wettelijk onbekende ouders geboren kind, dat eerst door zijn Franse moeder en vervolgens door zijn Franse vader erkend wordt, in België niet de naam van zijn vader, zoals bepaald door de « politiewet » vervat in artikel 3, eerste lid, maar wel de naam van zijn moeder, overeenkomstig het derde lid van datzelfde artikel dat verwijst naar het nationaal recht van de belanghebbende.

Een andere contradictie in het Belgisch recht vloeit voort uit het feit dat wij in toepassing van artikel 3, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, gehuwde of gescheiden vrouwen of weduwen, ongeacht of zij Belg of vreemdeling zijn, steeds hun meisjesnaam toekennen, daar waar zij volgens bepaalde vreemde wetgevingen in hun land en in tal van andere landen waar hun personeel statuut geëerbiedigd wordt, de naam dragen van hun man of een andere naam die zij naar aanleiding van hun huwelijk hebben kunnen kiezen.

∴

De op 5 september 1980 te München ondertekende Overeenkomst verhelpt de hiervoor aangehaalde moeilijkheden, die zich trouwens niet alleen in België voordoen, door de uitvaardiging, benevens enkele bepalingen van materieel recht (art. 3 en 5), van gemeenschappelijke conflictenregels (art. 1, 2 en 4). De Overeenkomst vormt aldus een eenvormige wet van internationaal privaatrecht.

Wanneer men in een bepaalde materie en onder meer inzake namen en voornamen een conflictenregel wil uitwerken, moet eerst en vooral worden uitgemaakt of men opteert voor een autonome regel dan wel of men de desbetreffende wetsconflicten onderwerpt aan de wet die de familierechtelijke verhouding waaruit de naam voortvloeit, beheerst.

De stellers van de Overeenkomst hebben resoluut gekozen voor een autonome regel, wat overeenkomt met de Belgische opvattingen.

Vervolgens moet men een keuze maken tussen het nationaal recht, het recht van de woonplaats of dat van de gewone verblijfplaats of nog een ander recht.

Ook hier beantwoordt de weerhouden regel aan de Belgische mening ter zake; het nationale recht is namelijk toepasselijk.

Het eerste lid van artikel 1 van de Overeenkomst legt daar duidelijk de nadruk op.

In de eerste zin van dit lid wordt gesteld dat : « De naam en de voornamen van een persoon worden bepaald door het recht van de Staat waarvan die persoon onderdaan is. »

Uit die bepaling volgt onder meer dat een persoon die bij zijn huwelijk naar luid van zijn nationaal recht een andere naam verkrijgt, deze naam ook in de andere overeenkomstsluitende Staten zal dragen.

La règle selon laquelle tout enfant né en Belgique doit porter le nom de son père ou, le cas échéant, de sa mère, règle qui n'est inscrite dans aucune disposition formelle, se fonde sur un usage constant, confirmé par la jurisprudence de notre Cour de cassation, notamment dans ses arrêts du 6 décembre 1900 et du 28 mars 1958.

Il faut d'ailleurs admettre qu'une « loi de police », inspirée par le souci d'éviter des difficultés dans l'identification des personnes, touche à l'ordre public et peut, dès lors, exclure l'application du troisième alinéa de l'article 3 du Code civil, ce qui implique cependant, ainsi qu'il a déjà été exposé ci-dessus, que certaines contradictions dans l'attribution du nom découlent de la loi belge elle-même.

Cette contradiction apparaît encore plus nettement lorsqu'on constate qu'après avoir appliqué, au moment de la naissance, notre loi interne comme « loi de police », nous appliquons ultérieurement, à l'occasion d'actes de l'état civil subséquents, le statut personnel des intéressés. Ainsi, l'enfant né en Belgique de parents légalement inconnus et reconnu ultérieurement, d'abord par sa mère française et ensuite par son père français, porte en Belgique non pas le nom de son père — ce qui serait une application de l'article 3, alinéa 1er, loi de police — mais bien le nom de sa mère conformément au troisième alinéa du même article qui renvoie à la loi nationale.

Une autre contradiction résultant de la loi belge réside dans le fait que, toujours en application de l'alinéa 1er de l'article 3 du Code civil, nous attribuons aux femmes mariées, veuves ou divorcées, qu'elles soient belges ou étrangères, leur nom de jeune fille alors que, selon certaines lois étrangères, elles portent dans leur pays et dans un certain nombre d'autres pays où leur statut personnel est respecté, le nom de leur mari ou un autre nom qu'elles ont pu choisir lors de leur mariage.

∴

La Convention signée à Munich le 5 septembre 1980 remédie aux difficultés énoncées ci-dessus, qui ne se produisent d'ailleurs pas uniquement en Belgique, en édictant, à côté de certaines dispositions de droit matériel (art. 3 et 5), des règles de conflits communes (art. 1, 2 et 4). Elle constitue ainsi une loi uniforme de droit international privé.

Lorsqu'on veut élaborer une règle de conflits, dans une matière déterminée et notamment en matière de noms et de prénoms, la première question qui se pose est celle de savoir si on opte pour une règle autonome ou si on veut soumettre les conflits de loi en la matière à la loi qui régit le rapport familial dont découle le nom.

Les auteurs de la Convention ont résolument opté pour une règle autonome, ce qui correspond aux conceptions belges.

La deuxième question qui se pose est celle de savoir si on opte pour la loi nationale ou pour la loi du domicile ou de la résidence habituelle ou, encore, pour une autre loi.

Là aussi, la règle qui a été retenue correspond aux conceptions belges : la loi applicable est la loi nationale.

Le premier paragraphe de l'article 1er de la Convention énonce clairement cette règle.

La première phrase de ce paragraphe dispose que « le nom et les prénoms d'une personne sont déterminés par la loi de l'Etat dont elle est ressortissante ».

Il résulte notamment de cette disposition que si, selon sa loi nationale, une personne prend un autre nom lors de son mariage, ce nouveau nom lui sera reconnu dans tous les Etats contractants.

Uit die bepalingen volgt eveneens dat wanneer de erkenning van een buiten het huwelijk geboren kind, onderdaan van de Staat A, in die Staat onderworpen is aan het recht van de Staat B (b.v. nationaal recht van de erkenner) de naam van het kind niettemin beheerst wordt door zijn eigen nationaal recht, dus het recht van Staat A.

Wanneer een kind met de nationaliteit van Staat A in deze Staat geadopteerd wordt door een onderdaan van Staat B en het kind krachtens het recht van Staat A voortaan de naam van de adoptant draagt, moeten de autoriteiten van Staat B aanvaarden dat het kind die naam heeft, zelfs wanneer zij de adoptie die de naamsverandering medebrengt niet erkennen.

Deze regel heeft een duidelijk voordeel: het kind zal zowel in de Staten A en B als in de andere overeenkomstsluitende Staten dezelfde naam hebben.

∴

De bepaling van het eerste lid van artikel 1 heeft ook tot gevolg dat wanneer de regels vervat in de Overeenkomst in België in werking zullen treden, het eerste lid van artikel 3 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de wetten van politie en veiligheid in beginsel niet langer toepasselijk zal zijn op namen en voornamen.

Het probleem van de namen van de Spanjaarden zal dus geregeld zijn.

Tegelijkertijd zullen de ambtenaren van de burgerlijke stand echter geconfronteerd worden met de hoger aangehaalde moeilijkheden inzake de vaststelling van de naam van onderdanen uit tal van andere landen.

Artikel 5 van de Overeenkomst bevat regels die aan deze moeilijkheden verhelpen.

∴

In de eerste zin van artikel 1, waardoor het recht van de Staat waarvan de persoon onderdaan is, toepasselijk is, wordt niet nader aangeduid of het om het intern recht van deze Staat gaat.

In deze Overeenkomst, net als in de meeste andere internationale overeenkomsten met betrekking tot wetsconflicten, omvat de uitdrukking « het recht van een Staat » zowel het intern recht als het internationaal privaatrecht van bedoelde Staat.

Daaruit volgt dat het recht van een overeenkomstsluitende Staat de naam van zijn onderdanen kan onderwerpen aan de wet van hun woonplaats, van hun gewone verblijfplaats of aan een andere wet die de familieverhouding beheerst waaruit de naam voortvloeit, b.v. in geval van erkenning of adoptie van een kind of in geval van huwelijk.

In de andere overeenkomstsluitende Staten en met name ook in België moet bij de vaststelling van de naam van de betrokken personen rekening gehouden worden met het aldus aangewezen recht.

Er zijn echter geen redenen waarom het Belgisch internationaal privaatrecht een buitenlandse wet zou aanwijzen die in bepaalde omstandigheden toepasselijk zou zijn op de naam van de Belgen; in onze opvattingen wordt de naam van onze onderdanen inderdaad steeds geregeld door ons intern recht.

∴

De tweede zin van artikel 1 van de Overeenkomst is van essentieel belang. Naar luid van deze bepaling worden de voorafgaande vragen eveneens onderzocht in het licht van het internationaal privaatrecht van de Staat waarvan de betrokken persoon onderdaan is.

Wanneer het recht van Staat A bepaalt dat de naam van de persoon verandert door het huwelijk, stelt zich de voorafgaande vraag van de geldigheid van het huwelijk. Als het internationaal privaatrecht van Staat A stelt dat de geldigheid van het huwelijk

Il en résulte également que si, dans un Etat A, la reconnaissance d'un enfant né hors mariage, ressortissant de cet Etat, est régie par la loi de l'Etat B (loi nationale de l'auteur de la reconnaissance, par exemple), le nom de l'enfant sera néanmoins régi par sa propre loi nationale, c'est-à-dire la loi de l'Etat A.

De même, si un enfant de nationalité A est adopté dans cet Etat par un ressortissant de l'Etat B et que cette adoption a, selon le droit de l'Etat A, pour effet que l'enfant portera désormais le nom de l'adoptant, les autorités de l'Etat B devront reconnaître que l'enfant porte ce nom, même si elles ne reconnaissent pas l'adoption qui est à la base du changement de nom.

L'avantage de la règle est évident: aussi bien dans les Etats A et B que dans les autres Etats contractants, l'enfant portera le même nom.

∴

Une autre conséquence de cette disposition est que, lorsque les règles inscrites dans la Convention seront en vigueur en Belgique, le premier alinéa de l'article 3 du Code civil, relatif aux lois de police et de sûreté, ne sera, en principe, plus d'application en matière de noms et de prénoms.

Le problème du nom des Espagnols sera donc réglé.

Mais en même temps, les officiers de l'état civil se verront confrontés avec toutes les difficultés rappelées ci-dessus en ce qui concerne la détermination du nom des ressortissants d'un grand nombre d'autres pays.

L'article 5 de la Convention contient des règles permettant de pallier ces difficultés.

∴

La disposition de la première phrase de l'article 1er, qui rend applicable la loi de l'Etat dont l'intéressé est ressortissant, ne précise pas qu'il s'agit du droit interne de cet Etat.

Dans cette Convention, comme d'ailleurs dans la plupart des conventions internationales relatives aux conflits de lois, l'expression « la loi d'une Etat » englobe le droit interne et le droit international privé dudit Etat.

Il s'ensuit que la loi d'un Etat contractant peut déclarer applicable au nom des ressortissants de cet Etat la loi de leur domicile, celle de leur résidence habituelle ou une autre loi, telle la loi qui régit le rapport de famille dont le nom dépend, par exemple en cas de reconnaissance ou d'adoption d'un enfant ou en cas de mariage.

Il devra être tenu compte, dans les autres Etats contractants et notamment en Belgique, de la loi ainsi désignée pour déterminer le nom qui doit être attribué à la personne concernée.

Il n'y a cependant aucun motif pour que le droit international privé belge désigne une loi étrangère qui serait, dans certaines situations, applicable au nom des Belges puisque, dans nos conceptions, c'est toujours notre droit interne qui régit le nom de nos ressortissants.

∴

La deuxième phrase de l'article 1er est un élément essentiel de la Convention. Aux termes de cette disposition, les questions préalables sont, elles aussi, examinées à la lumière du droit international privé de l'Etat dont la personne concernée est ressortissante.

Si la loi de l'Etat A dispose que le nom de la personne change par le mariage, la question préalable de la validité du mariage se pose. Si, selon le droit international privé de cet Etat A, la validité du mariage est régie par la loi du domicile, alors que selon les

onderworpen is aan het recht van de woonplaats, daar waar die geldigheid volgens Belgische normen ressorteert onder het nationaal recht, moeten wij de geldigheid van het huwelijk, ongeacht onze eigen regel van internationaal privaatrecht, verifiëren in het licht van het recht van de woonplaats om te kunnen bepalen welke naam de betrokken persoon in België moet dragen.

De Overeenkomst heeft dus voor gevolg dat iedere persoon in alle overeenkomstsluitende Staten de naam en voornamen zal dragen welke zijn nationale overheid zal vaststellen door op de voorafgaande vragen die zich kunnen voordoen hun eigen regels van internationaal privaatrecht toe te passen. De nationale overheid is ter zake trouwens niet alleen bevoegd: iedere andere autoriteit zal dezelfde regels kunnen en moeten toepassen.

In het tweede lid van artikel 1 van de Overeenkomst wordt bevestigd dat het nationaal recht toepasselijk is, door te preciseren dat in geval van nationaliteitsverandering het recht van de Staat van de nieuwe nationaliteit van toepassing is.

Deze bepaling heeft tot gevolg dat alle overeenkomstsluitende Staten, ook de Staat waarvan de betrokken persoon de nationaliteit verloren heeft, de naam en de voornamen moeten aanvaarden zoals bepaald door het recht van de Staat waarvan de persoon de nationaliteit verworven heeft, ongeacht of deze Staat de Overeenkomst al dan niet bekrachtigd heeft.

Wanneer een persoon de nationaliteit van zijn echtgenoot (of echtgenote) verworven heeft en de naam van laatstgenoemde aangenomen heeft, moet zijn nieuwe naam in alle overeenkomstsluitende Staten aanvaard worden, zelfs in zijn land van oorsprong.

Wanneer de Belgische vrouw Marie Dupont, echtgenote van de Duitser Strauss, in Duitsland genaturaliseerd wordt en er de naam Strauss verkrijgt, moet deze naam haar ook in België worden toegekend.

Hetzelfde geldt voor de Belg Jean Dubois, zoon van Louis Dubois en Marie Dupont, die in Spanje genaturaliseerd wordt en de naam Dubois-Dupont toegewezen krijgt; hij zal deze dubbele naam ook in België dragen: als hij er in het huwelijk treedt wordt hij onder die dubbele naam in de akte aangeduid.

Op te merken valt dat de nieuwe toepasselijke wet het internationaal privaatrecht omvat.

∴

Een andere opmerking betreft de draagwijdte van de uitdrukking « in geval van verandering van nationaliteit ».

In de Overeenkomst wordt niet bepaald of er verandering van nationaliteit is in alle gevallen van verwerving van een nieuwe nationaliteit of uitsluitend wanneer het verwerven van die nieuwe nationaliteit gepaard gaat met het verlies van de oude.

Het recht van iedere overeenkomstsluitende Staat moet over die zaak uitsluitsel geven.

Indien in een overeenkomstsluitende Staat beslist wordt dat er verandering van nationaliteit is, zelfs wanneer de oorspronkelijke nationaliteit behouden blijft, kan uit die beslissing volgen dat de betrokken persoon in deze Staat en in de Staat waarvan hij de nationaliteit behouden heeft, andere namen draagt.

Deze dualiteit is onvermijdelijk en zelfs aanvaardbaar wanneer de Staat die de persoon de nieuwe naam toekent, de Staat is waarvan hij de nationaliteit verworven heeft.

De persoon is inderdaad bipatride. Overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag nopens zekere vragen betreffende de wetsconflicten inzake nationaliteit, ondertekend te 's-Gravenhage op 12 april 1930 en goedgekeurd door de wet van 20 januari 1939 (*Belgisch Staatsblad* van 13 augustus 1939) « kan een persoon, die twee of meer nationaliteiten bezit, door ieder van de Staten, waarvan hij de nationaliteit heeft, als zijn onderdaan beschouwd worden ». Het is normaal dat elk van die Staten zijn eigen recht inzake namen en voornamen op die persoon toepast.

normes belges cette validité est appréciée selon la loi nationale, nous devons, malgré notre propre règle de droit international privé, vérifier la validité du mariage à la lumière de la loi du domicile pour pouvoir déterminer le nom que cette personne devra porter en Belgique.

La Convention aboutit ainsi à ce que toute personne portera dans tous les Etats contractants les nom et prénoms que ses autorités nationales détermineront en appliquant aux questions préalables qui pourraient se poser leurs propres règles de droit international privé. Les autorités nationales ne sont d'ailleurs pas seules compétentes à cet égard: toute autre autorité pourra et devra appliquer ces mêmes règles.

Le deuxième paragraphe de l'article 1er de la Convention confirme la règle de l'application de la loi nationale en précisant qu'en cas de changement de nationalité, la loi de l'Etat de la nouvelle nationalité s'applique.

Cette disposition a pour effet que tous les Etats contractants et notamment l'Etat dont la personne intéressée a perdu la nationalité, doivent accepter les nom et prénoms tels qu'ils sont déterminés par le droit de l'Etat dont cette personne a acquis la nationalité, que cet Etat ait ou non ratifié la Convention.

Si une personne a acquis la nationalité de son conjoint et a pris le nom de ce dernier, son nouveau nom sera reconnu dans tous les Etats contractants, même dans son pays d'origine.

Ainsi, lorsqu'une Belge, Marie Dupont, épouse d'un Allemand Strauss, est naturalisée en Allemagne et y porte le nom de Strauss, ce nom lui sera également attribué en Belgique.

De même, si le Belge Jean Dubois, fils de Louis Dubois et de Marie Dupont, est naturalisé en Espagne et s'y voit attribuer le nom de Dubois-Dupont, ce double nom sera aussi le sien en Belgique: s'il y contracte mariage, c'est sous ce nom qu'il sera désigné dans l'acte.

Une remarque s'impose: la nouvelle loi applicable comprend le droit international privé.

∴

Une autre remarque concerne la portée des termes « en cas de changement de nationalité ».

La Convention ne précise pas s'il y a changement de nationalité dans tous les cas d'acquisition d'une nouvelle nationalité ou seulement lorsque cette acquisition est accompagnée de la perte de la nationalité précédente.

Il appartient au droit de chaque Etat contractant de régler cette question.

Si dans un Etat contractant, il est décidé qu'il y a changement de nationalité, même lorsque la nationalité d'origine n'est pas perdue, il pourra en résulter que la personne intéressée porte des noms différents dans cet Etat et dans celui dont elle a conservé la nationalité.

Cette dualité est inévitable et même acceptable lorsque l'Etat qui attribue à cette personne un nouveau nom est celui dont elle acquiert la nationalité.

En effet, cette personne est bipatride et, conformément à l'article 3 de la Convention concernant certaines questions relatives aux conflits de lois sur la nationalité, signée à La Haye le 12 avril 1930 et approuvée par la loi du 20 janvier 1939 (*Moniteur belge* du 13 août 1939), « un individu possédant deux ou plusieurs nationalités pourra être considéré par chacun des Etats dont il a la nationalité comme son ressortissant ». Il est normal que chacun de ces Etats lui applique sa propre loi en matière de noms et de prénoms.

Het vraagstuk stelt zich op een andere wijze wanneer het door een derde Staat moet worden beslecht.

Wordt het bepaalde in het tweede lid van artikel 2 van de Overeenkomst letterlijk geïnterpreteerd, dan moet rekening gehouden worden met het recht van de Staat waarvan de betrokken persoon de nationaliteit verworven heeft, zelfs wanneer hij zijn vorige nationaliteit behoudt.

De Regering kan niet instemmen met een oplossing die in een groter aantal landen tot een dualiteit van namen zal leiden en meent dat het niet aangewezen is dergelijke oplossing in het Belgisch internationaal privaatrecht in te voeren.

Rekening houdend met het feit dat, zoals reeds eerder werd uiteengezet, het vraagstuk moet geregeld worden overeenkomstig het recht van iedere overeenkomstsluitende Staat, heeft de Regering geopteerd voor de tegenovergestelde oplossing, en zulks ter eerbiediging van het bepaalde in bovengeciteerd Verdrag, ondertekend te 's-Gravenhage op 12 april 1930, waarvan artikel 5 als volgt luidt:

« In een derde Staat zal een persoon die twee of meer nationaliteiten bezit, moeten worden behandeld alsof hij er slechts één had. Onverminderd de rechtsregels, die in de derde Staat inzake het persoonlijk statuut worden toegepast, en onder voorbehoud van de geldende verdragen, zal deze Staat op zijn grondgebied, van de nationaliteit die een zodanige persoon bezit, uitsluitend erkennen hetzij de nationaliteit van het land waarin de persoon zijn gewone en voornaamste verblijfplaats heeft, hetzij de nationaliteit van het land waaraan deze persoon in de gegeven omstandigheden feitelijk het nauwst verbonden schijnt te zijn. »

Dat is de bedoeling van het eerste lid van artikel 3 van het wetsontwerp.

∴

In het tweede lid van artikel 1 van de Overeenkomst van München wordt tenslotte nog een probleem van overgangsrecht gesteld: heeft de naamsverandering volgend uit de nationaliteitswijziging al dan niet onmiddellijk uitwerking en is zij retroactief?

Ook dit vraagstuk moet door het recht van iedere overeenkomstsluitende Staat geregeld worden.

Ter verduidelijking worden hier de bovenaangehaalde voorbeelden hernomen. Als de Belgische vrouw Marie Dupont, gehuwd met de Duitser Strauss, in Duitsland genaturaliseerd wordt en er de naam Strauss verkrijgt, heeft deze naamsverandering in Duitsland wellicht onmiddellijk en retroactief uitwerking tot de dag van haar huwelijk.

Evenzo zal Jean Dubois, zoon van Louis Dubois en van Marie Dupont in Spanje, als hij daar genaturaliseerd wordt, onmiddellijk de naam Dubois-Dupont hebben.

De vraag stelt zich of het Belgisch internationaal privaatrecht die richting moet uitgaan.

Moet aan de Duitse vrouw Smit, echtgenote van de Duitser Strauss, die de naam van haar man aangenomen heeft en vervolgens tot Belgische genaturaliseerd wordt, in België de naam Smit toegekend worden?

Moet de Spanjaard Lopez Carrero, zoon van Lopez Diego en van Carrero Suarez, na zijn naturalisatie in België de naam Lopez Diego dragen?

Hetzelfde geldt voor een overspelig kind van Franse nationaliteit dat de naam van zijn vader draagt en voor de Belgische nationaliteit opteert. Moeten wij dan de naam van de vader meteen door de naam van de moeder vervangen?

De Regering is de mening toegedaan dat de verkrijging van de Belgische nationaliteit slechts moet gepaard gaan met een naamsverandering wanneer die verkrijging voortvloeit uit een akte met betrekking op de afstamming: erkenning, wettiging, adoptie, ontkenning van vaderschap.

Mais la question se présente différemment lorsqu'elle doit être tranchée dans un Etat tiers.

Prise à la lettre, la disposition du deuxième paragraphe de l'article 2 de la Convention de Munich peut être interprétée en ce sens que, là aussi, il doit être tenu compte de la loi de l'Etat dont la personne concernée vient d'acquérir la nationalité, même si elle a conservé sa nationalité précédente.

Le Gouvernement est d'avis que cette solution, qui conduira à une dualité de noms dans un plus grand nombre de pays, n'est pas heureuse et qu'il ne convient pas de l'introduire dans le droit international privé belge.

La question devant être réglée, ainsi qu'il a été exposé ci-dessus, par le droit de chaque Etat contractant, le Gouvernement a opté pour la solution inverse afin de mieux respecter les dispositions de la Convention précitée, signée à La Haye le 12 avril 1930 et dont l'article 5 est libellé comme suit:

« Dans un Etat tiers, l'individu possédant plusieurs nationalités devra être traité comme s'il n'en avait qu'une. Sans préjudice des règles de droit appliquées dans l'Etat tiers en matière de statut personnel et sous réserve des conventions en vigueur, cet Etat pourra, sur son territoire, reconnaître exclusivement, parmi les nationalités que possède un tel individu, soit la nationalité du pays dans lequel il a sa résidence habituelle et principale, soit la nationalité de celui auquel, d'après les circonstances, il apparaît comme se rattachant le plus en fait. »

Tel est l'objet du premier paragraphe de l'article 3 du présent projet de loi.

∴

Le § 2 de l'article 1er de la Convention de Munich pose enfin un problème de droit transitoire: le changement de nom qu'entraîne le changement de nationalité est-il, ou non, immédiat et rétroactif?

C'est là encore une question qui doit être réglée par le droit de chaque Etat contractant.

En reprenant les exemples donnés ci-dessus, on peut croire que si Marie Dupont, belge, épouse de l'Allemand Strauss, est naturalisée en Allemagne et y porte le nom de Strauss, ce changement de nom sera opéré immédiatement et même rétroactivement jusqu'au jour de son mariage.

De même, Jean Dubois, fils de Louis Dubois et de Marie Dupont, portera en Espagne, s'il y est naturalisé, immédiatement le nom de Dubois-Dupont.

La question est de savoir si le droit international privé belge doit aller dans ce sens.

Si l'Allemande Smit, épouse de l'Allemand Strauss, dont elle a pris le nom, est naturalisée belge, doit-elle se voir attribuer en Belgique le nom de Smit?

L'Espagnol Lopez Carrero, fils de Lopez Diego et de Carrero Suarez, doit-il porter en Belgique le nom de Lopez Diego dès qu'il y est naturalisé?

De même, si un enfant adultérin, de nationalité française, qui porte le nom de son père, opte pour la nationalité belge, devons-nous lui enlever immédiatement ce nom pour lui attribuer celui de sa mère?

Le Gouvernement estime que l'acquisition de la nationalité belge ne peut entraîner un changement de nom que lorsqu'il résulte d'un acte concernant la filiation: reconnaissance, légitimation, adoption, désaveu de paternité.

In de huidige stand van de wetgeving volgt uit de verwerving van de Belgische nationaliteit door naturalisatie of nationaliteitskeuze niet dat de naam van de betrokken persoon naar Belgische normen moet worden vastgesteld.

Het tweede lid van artikel 3 van het wetsontwerp wil die regel bestendigen.

In artikel 2 van de Overeenkomst wordt bevestigd dat deze een eenvormige wet van internationaal privaatrecht vormt. Deze Overeenkomst is op iedereen toepasselijk, ook op de onderdanen van Staten die geen partij zijn bij de Overeenkomst, ongeacht hun nationaliteit, hun woonplaats of hun gewone verblijfplaats.

Artikel 3 van de Overeenkomst bevat een regel van materieel recht, die stelt dat ieder uittreksel van een geboorteakte de naam en voornamen van het kind moet vermelden.

Deze bepaling heeft tot doel het nut van uittreksels uit geboorteakten op internationaal vlak op te voeren. Wanneer alleen de namen van de vader en de moeder in deze uittreksels vermeld worden, moet de naam van het kind worden vastgesteld overeenkomstig de regels van de Staat waarvan het onderdaan is. Nu is het buitenlandse recht soms onvoldoende gekend.

Deze nieuwe verplichting zal voor de Belgische ambtenaar van de burgerlijke stand geen problemen opwerpen. Wanneer hij een akte van geboorte opmaakt moet hij inderdaad onmiddellijk de naam van het kind vaststellen, onder meer met het oog op zijn inschrijving in de bevolkingsregisters.

Op internationaal vlak anderzijds, stelt de Overeenkomst betreffende de afgifte van bepaalde uittreksels uit akten van de burgerlijke stand bestemd voor het buitenland, ondertekend te Parijs op 27 september 1956 en goedgekeurd door de wet van 18 juli 1974 (*Belgisch Staatsblad* van 31 december 1974) eveneens dat op de uittreksels uit geboorteakten, afgegeven krachtens deze Overeenkomst, de naam van het kind moet vermeld worden.

Alhoewel de verplichting vervat in artikel 3 van de Overeenkomst van München geen betrekking heeft op de geboorteakte zelf, zodat een wijziging van artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek had kunnen volstaan, is het efficiënter gebleken om artikel 57 van dat Wetboek aan te passen door er de verplichting in te voeren om de naam van het kind op de geboorteakte te vermelden. Zo wordt die naam ook vermeld op de uittreksels met aanduiding van de afstamming en op de letterlijke afschriften. Die wijziging van artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek kwam reeds tot stand bij de wet van 30 maart 1984 tot wijziging van de artikelen 55, 56 en 57 van het Burgerlijk Wetboek en 361 van het Strafwetboek.

Artikel 4 van de Overeenkomst biedt de mogelijkheid om de toepassing van het recht dat zij verwijst uit te sluiten als die toepassing kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde.

Buiten het probleem van de keuze van de voornamen, waarvan sprake in de commentaar bij artikel 4 van het wetsontwerp, brengt de toepassing van de Overeenkomst geen problemen mee voor onze openbare orde.

Artikel 5 van de Overeenkomst bevat bepalingen die de mogelijkheid bieden de moeilijkheden te verhelpen die voortvloeien uit de toepassing van artikel 1 aangaande de vaststelling van de naam van bepaalde vreemdelingen (zie commentaar bij het eerste lid van artikel 1).

Het eerste lid van artikel 5 stelt dat wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte opmaakt, in de onmogelijkheid verkeert om het recht te kennen dat van toepassing is op de naam en de voornamen van de betrokken persoon, hij zijn interne wet toepast en hiervan mededeling doet aan de autoriteit onder wie hij ressorteert.

Men kan om twee redenen in de onmogelijkheid verkeren om het recht te kennen dat van toepassing is.

Zij kan voortvloeien uit de omstandigheid dat de nationaliteit van de betrokken persoon niet gekend is. In de praktijk komt een

Dans l'état actuel de la législation, l'acquisition de la nationalité belge par naturalisation ou par option de patrie n'a pas pour effet que le nom de la personne concernée doive être déterminé selon les normes belges.

Le § 2 de l'article 3 du projet de loi tend à consacrer cette règle.

L'article 2 de la Convention confirme que celle-ci constitue une loi uniforme de droit international privé. La Convention s'applique à tous, y compris les ressortissants des Etats non contractants, quels que soient leur nationalité, leur domicile ou leur résidence habituelle.

L'article 3 de la Convention contient une règle de droit matériel. Il dispose que tout extrait d'acte de naissance doit indiquer le nom et les prénoms de l'enfant.

Cette disposition tend à augmenter l'utilité des extraits d'actes de naissance sur le plan international. En effet, lorsque seuls les noms des père et mère sont énoncés dans ces extraits, le nom de l'enfant doit être déterminé par déduction selon les règles de l'Etat dont il est ressortissant. Or, le droit étranger peut être insuffisamment connu.

Pour l'officier de l'état civil belge, la nouvelle obligation ne soulève aucune difficulté. En effet, lorsqu'il dresse un acte de naissance, il doit immédiatement déterminer le nom de l'enfant notamment en vue de son inscription dans les registres de population.

Par ailleurs, sur le plan international, la Convention relative à la délivrance de certains extraits d'actes de l'état civil destinés à l'étranger signée à Paris le 27 septembre 1956 et approuvée par la loi du 18 juillet 1974 (*Moniteur belge* du 31 décembre 1974) prescrit, elle aussi, l'indication du nom de l'enfant dans les extraits d'actes de naissance délivrés en application de cette Convention.

Bien que l'obligation inscrite à l'article 3 de la Convention de Munich ne s'étende pas à l'acte de naissance lui-même, de telle sorte qu'il eût pu suffire, pour y satisfaire, de modifier l'article 45 du Code civil, il est apparu plus efficace d'aménager l'article 57 du même Code en y introduisant l'obligation de mentionner le nom de l'enfant dans l'acte de naissance lui-même. De cette façon, ce nom apparaît également dans les extraits avec indication de la filiation et dans les copies littérales. Cette réforme de l'article 57 du Code civil a déjà été réalisée par la loi du 30 mars 1984 modifiant les articles 55, 56 et 57 du Code civil et 361 du Code pénal.

L'article 4 de la Convention permet d'écarter l'application de la loi qu'elle désigne lorsque cette application est manifestement contraire à l'ordre public.

En dehors du problème du choix des prénoms qui est exposé ci-dessous dans le commentaire de l'article 4 du projet de loi, on ne voit pas en quoi l'application de la Convention pourrait heurter notre ordre public.

L'article 5 de la Convention contient des dispositions permettant de pallier les difficultés que peut entraîner l'application de l'article 1er en ce qui concerne la détermination du nom de certains étrangers (voir ci-dessus le commentaire du premier paragraphe de l'article 1er).

Le premier paragraphe de l'article 5 prévoit que lorsque l'officier de l'état civil qui établit un acte est dans l'impossibilité de connaître le droit applicable aux nom et prénoms de la personne concernée, il applique sa loi interne et en informe l'autorité dont il dépend.

L'impossibilité de connaître le droit applicable peut avoir deux causes.

Elle peut résulter du fait que la nationalité de la personne concernée n'est pas connue. Dans la pratique, cette éventualité

dergelijke toestand uiterst zelden voor. De nationaliteit staat in het paspoort of in andere identiteitspapieren vermeld; er zijn maar weinig mensen waarvan de nationaliteit niet vaststaat.

De onmogelijkheid kan ook voortvloeien uit een gebrek aan informatie over het toepasselijke recht. Als deze moeilijkheid zich voordoet, kan men te rade gaan bij de diplomatieke of consulaire autoriteiten en desgevallend, bij het Ministerie van Buitenlandse Betrekkingen.

Het is slechts wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand binnen een kort tijdsbestek een akte moet opmaken, bijvoorbeeld een geboorteakte of een akte van overlijden, dat hij eventueel in de onmogelijkheid kan verkeren om het recht te kennen dat van toepassing is.

De Overeenkomst biedt alleen de ambtenaren van de burgerlijke stand de mogelijkheid om het intern recht toe te passen. De parketten, de rechtbanken en de ministeriële departementen zijn daartoe niet bevoegd: zij beschikken inderdaad over meer faciliteiten om documentatie te verzamelen en zijn overigens niet gebonden aan beperkte termijnen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand die het intern recht toepast, moet daarvan mededeling doen aan de autoriteit onder wie hij ressorteert. De wetgever van iedere contracterende Staat kan zelf die autoriteit bepalen.

Het tweede lid van artikel 5 van de Overeenkomst stelt dat iedere akte die overeenkomstig het intern recht werd opgemaakt, moet kunnen worden verbeterd door middel van een kosteloze procedure tot het instellen waarvan iedere Staat zich verplicht.

Onderhavige bepaling impliceert niet dat het openbaar ministerie in alle gevallen ambtshalve een vordering tot verbetering moet instellen; het kan zelf oordelen of dergelijke vordering opportuun zou zijn.

Wanneer de betrokkenen echter zelf een vordering tot verbetering instellen, moet zulks kosteloos kunnen gebeuren. Daar deze Overeenkomst evenwel geen retroactief effect sorteert, moet de kosteloosheid alleen worden toegekend voor de verbetering van akten opgemaakt na de inwerkingtreding van de Overeenkomst.

Artikel 6 van de Overeenkomst voert de mogelijkheid in een voorbehoud te maken, het enige dat wordt toegestaan.

Een overeenkomstsluitende Staat kan het voorbehoud maken zijn eigen interne wet toe te passen op de namen en de voornamen van de personen die hun gewone verblijfplaats op zijn grondgebied hebben. De vaststelling van namen en voornamen volgens deze wet geldt echter alleen voor de Staat die het voorbehoud gemaakt heeft.

Er zij op gewezen dat het voorbehoud van toepassing is op het volledige artikel 1 en dus ook op het tweede lid van dit artikel: de Staat die het voorbehoud gemaakt heeft, kan zijn interne wet blijven toepassen wanneer de betrokkene van nationaliteit verandert.

Naar alle waarschijnlijkheid zullen slechts weinig overeenkomstsluitende Staten het voorbehoud maken.

Hoe dan ook, het is evident dat België er geen belang bij heeft zulks te doen.

De artikelen 7 tot 12 van de Overeenkomst zijn zogenaamde « stijlclausules » die betrekking hebben op de bekrachtiging, de toetreding, de inwerkingtreding en de opzegging.

Die artikelen behoeven geen commentaar. Het volstaat te onderstrepen dat iedere Staat naar luid van artikel 9 tot de Overeenkomst kan toetreden.

∴

De Overeenkomst bevat geen regels van overgangsrecht.

Nu kan men zich afvragen of de Overeenkomst van toepassing is op namen en voornamen die voortvloeien uit feiten welke zich voordeden voor de inwerkingtreding ervan. Met andere woor-

de ne se présente qu'exceptionnellement. La nationalité est indiquée dans le passeport ou autres pièces d'identité; le nombre des personnes de nationalité indéterminée est peu élevé.

L'impossibilité peut également provenir d'un manque d'information sur la loi applicable. Lorsque cette difficulté se présente, les autorités diplomatiques ou consulaires ou, le cas échéant, le Ministère des Relations extérieures, peuvent être consultés.

Ce n'est, en fait, que lorsqu'il doit établir un acte dans un délai restreint, notamment un acte de naissance ou un acte de décès, que l'officier de l'état civil peut éventuellement se trouver dans l'impossibilité de connaître le droit applicable.

La Convention n'autorise que les seuls officiers de l'état civil à appliquer le droit interne. Cette même faculté n'est pas accordée aux parquets ni aux tribunaux ni aux départements ministériels: ceux-ci disposent, en effet, de plus de facilités pour se documenter et ils ne sont d'ailleurs pas tenus par des délais restreints.

L'officier de l'état civil qui applique le droit interne doit en informer l'autorité dont il dépend. Il appartient au législateur de chaque Etat contractant de déterminer quelle est cette autorité.

Le deuxième paragraphe de l'article 5 de la Convention prescrit que l'acte qui a été établi selon le droit interne doit pouvoir être rectifié au moyen d'une procédure gratuite que chaque Etat contractant s'engage à instituer.

Cette disposition n'implique pas que le ministère public soit tenu dans tous les cas d'introduire d'office une action en rectification; son droit d'appréciation de l'opportunité de pareille action reste intact.

Mais lorsque les intéressés agissent eux-mêmes en rectification, ils doivent pouvoir bénéficier de la gratuité. Toutefois, la Convention n'étant pas rétroactive, cette gratuité ne doit pas leur être assurée qu'en ce qui concerne la rectification d'actes établis après l'entrée en vigueur de la Convention.

L'article 6 de la Convention introduit une possibilité de réserve, la seule d'ailleurs qui soit permise.

Un Etat contractant peut se réserver le droit d'appliquer sa propre loi interne aux noms et prénoms des personnes qui ont leur résidence habituelle sur son territoire. Toutefois, la détermination des noms et prénoms suivant cette loi ne vaut que pour l'Etat qui a fait la réserve.

Il est à remarquer que la réserve s'applique à l'article 1er de la Convention en son entier et notamment aussi au deuxième paragraphe de cet article: l'Etat qui a fait la réserve peut maintenir l'application de sa loi interne lorsque l'intéressé change de nationalité.

Tout laisse prévoir que très peu d'Etats signataires de la Convention feront la réserve.

Quoi qu'il en soit, il est évident que la Belgique n'a aucun motif pour la faire.

Les articles 7 à 12 de la Convention contiennent les clauses dites « clauses de style » qui ont trait notamment à la ratification, l'adhésion, l'entrée en vigueur et la dénonciation.

Elles ne nécessitent pas de commentaires. Il suffit de signaler qu'aux termes de l'article 9, la Convention est ouverte à tout Etat qui désirerait y adhérer.

∴

La Convention ne contient pas de règle transitoire.

La question se pose donc de savoir si elle doit s'appliquer aux noms et prénoms qui sont la conséquence de faits survenus avant son entrée en vigueur. En d'autres termes, est-il obligatoire de

den, is het verplicht om alle akten van de burgerlijke stand en alle inschrijvingen in de bevolkings- of vreemdelingenregisters die vóór de inwerkingtreding van de Overeenkomst werden opgesteld volgens andere normen dan die vervat in artikel 1, te verbeteren of in overeenstemming te brengen?

Het antwoord op deze vraag is ongetwijfeld neen. Iedere Staat heeft de vrijheid dergelijke bepalingen uit te vaardigen, maar de Overeenkomst bevat ter zake geen verplichtingen.

Er kan dus worden gesteld dat het, met het oog op de vrijwaring van de geest van de Overeenkomst, geraden is de betrokkenen de mogelijkheid te bieden deze zelf in te roepen inzake de gevolgen van vroegere feiten op hun naam en voornamen, zonder dat zij daartoe in alle gevallen verplicht worden.

Artikel 11 van het wetsontwerp regelt dat probleem.

∴

Het lijkt nuttig nog de aandacht op de volgende punten te vestigen:

1. De Overeenkomst is van toepassing op vluchtelingen en staatlozen. Het begrip « onderdaan » gebruikt in artikel 2 omvat inderdaad de personen die de nationaliteit van die Staat bezitten en de personen waarvan het personeel statuut bepaald wordt door het recht van die Staat. Zulks geldt, krachtens de Overeenkomsten van Genève, dd. 28 juli 1951 en van New York dd. 28 september 1954, voor de vluchtelingen en de staatlozen die hun woonplaats of, bij gebrek van woonplaats, hun gewone verblijfplaats in deze Staat hebben.

2. Het ware fout te denken dat de Overeenkomst in de verdragsluitende Staten een einde zal stellen aan alle verschillen inzake naam en voornamen van een persoon.

Dergelijke verschillen zijn nog steeds mogelijk, nl. voor de bipatriden en voor de personen die hun gewone verblijfplaats hebben op het grondgebied van een Staat die het voorbehoud zou hebben gemaakt waarvan sprake in artikel 6.

Om dergelijke verschillen te verhelpen heeft de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand een overeenkomst uitgewerkt betreffende de afgifte van een attest van verscheidenheid van familienamen.

Dit attest moet het personen die door de verschillen tussen de wetgevingen van de overeenkomstsluitende Staten niet onder dezelfde naam worden aangeduid, eenvoudiger maken om hun identiteit te bewijzen. Het attest zal worden afgegeven hetzij door de autoriteit van de Staat waarvan de betrokkene onderdaan is, hetzij door die van de Staat waar hem een andere naam wordt gegeven.

Deze nieuwe overeenkomst werd op 8 september 1982 te 's-Gravenhage ondertekend.

De Regering zal het nodige doen opdat ze zo spoedig mogelijk door België bekrachtigd zou worden.

3. De algemene vergadering van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand heeft op 3 september 1980 een verklarend verslag bij die overeenkomst goedgekeurd.

Dit verslag werd ter inzage bij de griffie van uw vergadering neergelegd.

∴

De Overeenkomst treedt naar luid van artikel 8 ervan in werking op de eerste dag van de derde maand volgende op de maand van neerlegging van de derde akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

Tot op heden hebben twee bekrachtigingen plaatsgehad (Spanje en Italië).

rectifier ou de mettre en concordance tous les actes de l'état civil et toutes les inscriptions dans les registres de population ou des étrangers établies avant cette entrée en vigueur, selon d'autres normes que celles inscrites à l'article 1er de la Convention?

La réponse à cette question est indubitablement négative. Il est loisible à chaque Etat contractant d'édicter pareilles dispositions mais la Convention ne contient aucune obligation à cet égard.

Il y a donc lieu de considérer que, pour respecter l'esprit de la Convention, il convient de permettre aux intéressés d'invoquer celle-ci en ce qui concerne l'effet sur les nom et prénoms de faits antérieurs, sans toutefois les y obliger dans tous les cas.

L'article 11 du projet de loi règle ce problème.

∴

Il paraît utile d'attirer encore l'attention sur les points suivants:

1. La Convention s'applique aux réfugiés et aux apatrides. Le terme « ressortissant » utilisé à l'article 1er couvre, en effet, les nationaux d'un Etat et les personnes dont le statut personnel est régi par la loi de cet Etat. Tel est, en vertu des Conventions de Genève du 28 juillet 1951 et de New York du 28 septembre 1954, le cas des réfugiés et des apatrides qui ont leur domicile ou, à défaut de domicile, leur résidence habituelle dans cet Etat.

2. Ce serait une erreur de croire que la Convention éliminera dans les Etats contractants toutes les divergences dans les nom et prénoms d'une personne.

Pareilles divergences seront toujours possibles notamment pour les bipatrides et pour les personnes ayant leur résidence habituelle dans un Etat qui aurait fait la réserve prévue à l'article 6.

Afin de remédier à ces divergences, la Commission internationale de l'état civil a mis au point une convention relative à la délivrance d'un certificat de diversité de noms de famille.

Ce certificat est destiné à faciliter la preuve de leur identité aux personnes qui, par suite de différences entre les législations, ne sont pas désignées dans tous les Etats contractants par le même nom. Le certificat sera délivré soit par les autorités de l'Etat dont l'intéressé est ressortissant, soit par les autorités de l'Etat où il lui est attribué un autre nom.

Cette nouvelle convention a été signée à La Haye le 8 septembre 1982.

Le Gouvernement fera toute diligence pour qu'elle soit rapidement ratifiée par la Belgique.

3. L'assemblée générale de la Commission internationale de l'état civil a adopté, le 3 septembre 1980, un rapport explicatif accompagnant la convention.

Ce rapport a été déposé au greffe de votre assemblée où il peut en être pris connaissance.

∴

Aux termes de l'article 8 de la Convention, celle-ci entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui du dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

A ce jour, deux ratifications ont eu lieu (Espagne et Italie).

Onderzoek van de artikelen

Overeenkomstig het advies van de Raad van State, is het wetsontwerp ingedeeld in twee hoofdstukken.

Hoofdstuk I bevat artikel 1 dat ertoe strekt de Overeenkomst goed te keuren.

Hoofdstuk II bevat de nieuwe bepalingen van intern en internationaal privaatrecht. Zoals de Raad van State voorstelt, worden die bepalingen zoveel mogelijk ingevoegd in bestaande wetten, met name in het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 2 neemt de tekst van artikel 1 van de Overeenkomst over.

Artikel 3 bevat, zoals hiervoor werd uiteengezet, de bepalingen die in het interne recht noodzakelijk zijn voor de toepassing van het tweede lid van artikel 2 betreffende de toepasselijke wet in geval van verandering van nationaliteit.

Deze problemen werden uiteengezet in de commentaar bij het tweede lid van artikel 1 van de Overeenkomst.

Het volstaat eraan te herinneren dat de eerste paragraaf van artikel 3 van het ontwerp wil voorkomen dat, wanneer een persoon door het verwerven van een nieuwe nationaliteit bipatride wordt, voor wat betreft de naam die hem in België wordt toegekend, uitsluitend rekening wordt gehouden met zijn nieuw nationaal recht.

De naam van deze bipatride persoon moet worden vastgesteld met inachtneming van het bepaalde in het op 12 april 1930 te 's-Gravenhage ondertekende verdrag, en vooral met artikel 5 van dat verdrag.

De tweede paragraaf van artikel 3 van het wetsontwerp heeft tot doel de regel, volgens dewelke de enkele verkrijging van de Belgische nationaliteit niet tot een wijziging van de naam of de voornamen van de betrokken persoon kan leiden, uitdrukkelijk in ons recht in te voeren. Indien die persoon daartoe redenen heeft, kan hij natuurlijk de koninklijke toestemming vragen om zijn naam of voornamen te wijzigen.

Artikel 4 herneemt de regel van artikel 4 van de Overeenkomst die toelaat de toepassing van het recht dat zij aanwijst uit te sluiten wanneer die toepassing kennelijk in strijd is met de openbare orde.

Het wetsontwerp voegt daar een precisering aan toe voor wat betreft de vrije keuze van de voornamen van de in België geboren kinderen.

Er weze aan herinnerd dat de Overeenkomst zowel op voornamen als op familienamen toepasselijk is.

In tal van landen is de keuze van voornamen echter beperkt. In bepaalde wetgevingen is de eis vervat dat alle voornamen van een kind overeenkomen met het geslacht van dat kind. Andere wetgevingen verbieden de keuze van voornamen die geen verband houden met een bepaalde godsdienst. In sommige landen ten slotte, bestaat het begrip voornaam niet.

De Regering is van oordeel dat het kennelijk onverenigbaar met onze openbare orde zou zijn vreemdelingen te verbieden om binnen de perken van ons recht, de voornamen van hun in België geboren kinderen te kiezen.

In de commentaar bij artikel 4 van de Overeenkomst werd uiteengezet dat, buiten deze aangelegenheid, de toepassing van de Overeenkomst geen problemen meebrengt voor onze openbare orde.

Artikel 5 voegt in het Burgerlijk Wetboek een artikel 34bis in, waarvan de eerste paragraaf in verband staat met artikel 5 van de Overeenkomst.

Dit artikel stelt dat de ambtenaar van de burgerlijke stand die bij het opmaken van een akte het intern recht toepast, « daarvan mededeling doet aan de autoriteit waaronder hij ressorteert ». Ieder verdragsluitende Staat moet die autoriteit zelf aanduiden.

Examen des articles

Conformément à l'avis du Conseil d'Etat, le projet de loi est subdivisé en deux chapitres.

Le chapitre Ier contient l'article 1er qui a pour objet d'approuver la Convention.

Le chapitre II contient les nouvelles dispositions de droit interne et de droit international privé. Dans toute la mesure du possible, ces dispositions sont insérées dans des lois existantes, à savoir le Code civil et le Code judiciaire, ainsi que l'a proposé le Conseil d'Etat.

L'article 2 reprend le texte de l'article 1er de la Convention.

L'article 3 apporte, ainsi qu'il a été exposé ci-dessus, les précisions nécessaires en droit interne pour l'application du paragraphe 2 de l'article 2 en ce qui concerne la loi applicable en cas de changement de nationalité.

Ces questions ont été exposées dans les commentaires du deuxième paragraphe de l'article 1er de la Convention.

Il suffit de rappeler que le premier paragraphe de l'article 3 du projet tend à empêcher que, lorsqu'une personne devient bipatride en acquérant une nouvelle nationalité, il ne soit tenu compte exclusivement de sa nouvelle loi nationale en ce qui concerne le nom qui lui sera attribué en Belgique.

Le nom de cette personne, bipatride, devra être déterminé en respectant la convention signée à La Haye le 12 avril 1930 et en particulier l'article 5 de cette convention.

Le deuxième paragraphe de l'article 3 du projet de loi tend à inscrire expressément dans notre droit la règle selon laquelle le seul fait de l'acquisition de la nationalité belge ne peut entraîner une modification du nom ou des prénoms de la personne concernée. Celle-ci peut, bien entendu, si elle a quelque raison, demander l'autorisation royale de changer de nom ou de prénoms.

L'article 4 reprend la règle inscrite à l'article 4 de la Convention qui permet d'écarter l'application de la loi qu'elle désigne lorsque cette application est manifestement contraire à l'ordre public.

Le projet de loi ajoute une précision en ce qui concerne le libre choix des prénoms des enfants nés en Belgique.

Il convient de rappeler que la Convention est applicable aussi bien aux prénoms qu'aux noms de famille.

Or, dans plusieurs pays, le choix des prénoms est limité. « Certaines législations exigent que tous les prénoms donnés à un enfant correspondent au sexe de celui-ci. D'autres législations interdisent de choisir des prénoms qui ne se rattachent pas à une religion déterminée. Enfin, dans certains pays, la notion même du prénom est inconnue.

Le Gouvernement estime qu'il serait manifestement contraire à notre ordre public d'interdire à des étrangers de choisir, dans les limites de nos lois, les prénoms de leurs enfants nés en Belgique.

Il a été exposé ci-dessus, dans le commentaire de l'article 4 de la Convention, qu'en dehors de ce point, on ne voit pas en quoi l'application de la Convention pourrait heurter notre ordre public.

L'article 5 introduit dans le Code civil un article 34bis, dont le § 1er se rapporte à l'article 5 de la Convention.

Celle-ci dispose que l'officier de l'état civil qui a été amené à appliquer le droit interne en établissant un acte, doit en informer « l'autorité dont il dépend », en laissant à chaque Etat contractant le soin de désigner cette autorité.

Volgens het Belgisch recht heeft de ambtenaar van de burgerlijke stand als dusdanig geen hiërarchische meerdere. Zijn akten zijn echter onderworpen aan het toezicht van de procureur des Konings tot wie hij zich dan ook wendt telkens wanneer hij geconfronteerd wordt met een vraagstuk dat hij zelf niet kan oplossen. Het is daarenboven de taak van de procureur des Konings om telkens wanneer hij meent dat de openbare orde in gevaar komt, ambtshalve de verbetering van de akten te vorderen.

Derhalve is het aangewezen de procureur des Konings aan te duiden als de autoriteit waaraan mededeling moet gedaan worden.

Het tweede lid van § 1 van het in het Burgerlijk Wetboek ingevoegde artikel 34bis bepaalt, zoals § 2 van artikel 5 van de Overeenkomst voorschrijft, de procedure volgens welke de aldus opgemaakte akten kunnen worden verbeterd. Die procedure is deze opgenomen in de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek.

De door de Overeenkomst opgelegde kosteloosheid van deze procedure is geregeld in artikel 10 van het wetsontwerp, waarbij artikel 1383 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld.

..

Alhoewel de Raad van State voorstelt de hier besproken regels op te nemen in een afzonderlijk artikel (art. 6 van de tekst die hij voorstelt), meent de Regering dat het past ze in te voegen in het Burgerlijk Wetboek, zoals de Raad van State zelf voorstelt in verband met andere bepalingen van het ontwerp.

Artikel 34 van het Burgerlijk Wetboek handelt over de vermeldingen die in alle akten van de burgerlijke stand moeten voorkomen. Dit geldt eveneens voor de hier onderzochte bepaling, zodat het aangewezen is ze in te voegen in het Burgerlijk Wetboek, onmiddellijk na bedoeld artikel 34, in een nieuw artikel 34bis.

Dit geldt eveneens voor de bepaling die de Raad van State voorstelt (art. 7 van zijn tekst) tot aanvulling van artikel 34 van het Burgerlijk Wetboek en die de Regering meent te moeten onderbrengen in een § 2 van artikel 34bis.

Zoals verder wordt uiteengezet (zie de commentaar bij art. 8 van het ontwerp), moet de nieuwe naam die een persoon volgens zijn personeel statuut draagt, naar aanleiding van zijn huwelijk of de ontbinding ervan, erkend worden. Die naam moet dus voorkomen in de latere akte van de burgerlijke stand waarin die persoon vernoemd wordt.

Die regel moet zelfs worden toegepast wanneer de geboorteakte van de betrokkene of diens inschrijving in de bevolkingsregisters niet in overeenstemming werden gebracht met de nieuwe toestand op het stuk van zijn naam, hetzij omdat de ambtenaar van de burgerlijke stand nagelaten heeft de nieuwe naam erin te vermelden, hetzij omdat de geboorteakte van de betrokkene niet in België opgemaakt of overgeschreven werd, dan wel omdat de betrokkene zijn gewone verblijfplaats niet in België heeft.

Het ontwerp voegt aan deze regel een bepaling van materieel recht toe: de latere akten, waarin een persoon moet worden aangeduid met de nieuwe naam die hij sedert zijn huwelijk of de ontbinding ervan draagt, maken ook melding van de naam van die persoon toen hij vrijgezel was. Zonder deze bepaling zou de identificatie van die persoon moeilijk kunnen worden als hij voordien in België het voorwerp was van een akte van de burgerlijke stand of in de bevolkingsregisters werd ingeschreven onder de naam die hij vóór zijn huwelijk voerde.

De verplichting in de latere akten melding te maken van de naam als vrijgezel en de naam die voortvloeit uit het huwelijk of de ontbinding ervan, geldt natuurlijk niet als zich ondertussen een nieuwe naamsverandering heeft voorgedaan, b.v. door adoptie of indien de betrokkene Belg geworden is en bij koninklijk besluit van naam veranderd is. In dat geval voert de betrokkene inderdaad niet langer de naam die hij bij zijn huwelijk of de ontbinding ervan verworven heeft.

En droit belge, l'officier de l'état civil, en tant que tel, n'a pas de supérieur hiérarchique. Toutefois, ses actes étant soumis au contrôle du procureur du Roi, c'est à celui-ci qu'il s'adresse chaque fois qu'il se trouve confronté avec un point de droit qu'il ne peut résoudre lui-même. En outre, le procureur du Roi a pour mission, chaque fois qu'il estime que l'ordre public est en cause, de poursuivre d'office la rectification des actes.

Il s'indique par conséquent de désigner le procureur du Roi comme l'autorité qui devra être informée.

Le deuxième alinéa du § 1er de l'article 34bis inséré dans le Code civil institue, ainsi que l'exige le § 2 de l'article 5 de la Convention, la procédure qui doit permettre la rectification des actes ainsi établis. Cette procédure est celle prévue par les articles 1383 à 1385 du Code judiciaire.

La gratuité de la procédure, imposée par la Convention, est réglée à l'article 10 du projet de loi qui complète l'article 1383 de ce Code.

..

Bien que le Conseil d'Etat soit d'avis de libeller les règles ici analysées dans une disposition indépendante (art. 6 du texte qu'il propose), le Gouvernement estime qu'il convient de les insérer dans le Code civil, ainsi que le Conseil d'Etat le propose lui-même pour d'autres dispositions du projet.

L'article 34 du Code civil a trait aux énonciations communes à tous les actes de l'état civil. Tel étant également le cas de la disposition qui fait l'objet du présent commentaire, il s'indique d'insérer celle-ci dans le Code civil, immédiatement après ledit article 34, dans un article 34bis nouveau.

Il en est encore ainsi de la disposition par laquelle le Conseil d'Etat (art. 7 du texte qu'il suggère) propose de compléter l'article 34 du Code civil et que le Gouvernement estime devoir libeller dans un § 2 de l'article 34bis.

Ainsi qu'il sera exposé ci-dessous (voir le commentaire de l'art. 8 du projet), le nouveau nom qu'une personne porte, en application de son statut personnel, par suite de son mariage, ou de la dissolution de celui-ci, doit être reconnu. Il doit donc apparaître dans les actes de l'état civil subséquents où cette personne est dénommée.

Cette règle s'impose même si l'acte de naissance de l'intéressé, ou son inscription dans les registres de population, n'ont pas été mis en concordance avec sa nouvelle situation en ce qui concerne son nom, soit que l'officier de l'état civil ait omis d'y mentionner le nouveau nom, soit que l'acte de naissance de l'intéressé n'ait pas été dressé ou transcrit en Belgique, soit encore que l'intéressé n'ait pas eu sa résidence habituelle en Belgique.

Le projet ajoute à cette règle une disposition de droit matériel: les actes subséquents dans lesquels une personne doit être désignée par le nouveau nom qu'elle porte depuis le mariage ou la dissolution du mariage, énoncent également le nom qu'elle portait lorsqu'elle était célibataire. Sans cette disposition, l'identification de cette personne pourrait être malaisée si elle a fait antérieurement l'objet d'un acte de l'état civil en Belgique ou si elle y est ou a été inscrite dans les registres de population sous le nom qu'elle portait avant tout mariage.

L'obligation d'énoncer dans les actes subséquents le nom de célibataire et le nom résultant du mariage ou de sa dissolution ne vaut évidemment pas si, dans l'intervalle, un autre changement de nom est intervenu, par exemple par adoption ou, encore, si l'intéressé, devenu belge, a changé de nom par arrêté royal. En effet, dans cette hypothèse, l'intéressé ne porte plus le nom qu'il a acquis au moment du mariage ou de sa dissolution.

Artikel 6 wijzigt de nummering van artikel 57bis dat in het Burgerlijk Wetboek werd ingevoegd bij de wet van 7 maart 1938.

Artikel 7 voegt inderdaad, met het oog op de overeenstemming van de akten van de burgerlijke stand, in het Burgerlijk Wetboek een nieuw artikel 57bis in, luidens hetwelk de nieuwe naam die een persoon volgens zijn personeel statuut verkrijgt ten gevolge van zijn huwelijk of de ontbinding ervan, moet worden vermeld op de kant van zijn geboorteakte indien die akte in België is opgemaakt of overgeschreven.

Het spreekt vanzelf dat de ambtenaar van de burgerlijke stand eveneens het nodige moet doen met het oog op de vermelding van die naam in de bevolkingsregisters.

Artikel 8 voegt in het Burgerlijk Wetboek een nieuw artikel 76bis in, dat bepaalt dat wanneer een persoon door huwelijk een andere naam verkrijgt overeenkomstig zijn personeel statuut, die nieuwe naam in de akte van huwelijk wordt vermeld.

Aangezien de nieuwe naam naar luid van de Overeenkomst moet worden erkend, dient, wanneer de huwelijksakte in België wordt opgemaakt, zulks zo te gebeuren dat die naam erop voorkomt.

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet dus informatie inwinnen over het buitenlands recht. Daartoe kan hij onder meer de betrokkenen ondervragen. Dergelijke handelwijze is trouwens noodzakelijk wanneer het nationaal recht van de betrokkene hem de keuze laat tussen het aannemen van een nieuwe naam of het behoud van zijn naam. Als de betrokken persoon overeenkomstig zijn personeel statuut kiest voor het behoud van zijn naam, moet op de huwelijksakte geen bijzondere vermelding worden gedaan.

Indien die persoon integendeel een andere naam aanneemt, hetzij hij voor die oplossing opteert als zijn nationaal recht hem die mogelijkheid biedt, hetzij dat recht hem een andere naam oplegt, moet die naam op de huwelijksakte vermeld worden. Die bepaling is noodzakelijk wegens artikel 35 van het Burgerlijk Wetboek dat de ambtenaren van de burgerlijke stand verbiedt in de akten die zij opmaken, iets in te voegen, buiten hetgeen door de verschijnende partijen is verklaard.

Er dient hier te worden onderstreept dat, van de Staten die de Overeenkomst ondertekend hebben, alleen de Duitse en Oostenrijkse wetgeving bepalingen bevatten inzake een naamsverandering naar aanleiding van het huwelijk. In die wetgevingen is daarenboven de mogelijkheid ingebouwd om in bepaalde omstandigheden opnieuw van naam te veranderen in geval van ontbinding van het huwelijk door overlijden of door echtscheiding.

Artikel 9 wijzigt artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek.

Naar luid van de tweede paragraaf van dit artikel worden de gevolgen van de adoptieve afstamming, in België of in het buitenland verkregen, hetzij tussen vreemdelingen, hetzij tussen Belgen en vreemdelingen, ten aanzien van de naam en de voornaam van de geadopteerde beheerst door het personeel statuut van de adoptant of, ingeval de afstamming door adoptie ten opzichte van twee echtgenoten is verkregen door het personeel statuut van de man.

Deze bepaling is strijdig met het eerste lid van artikel 1 van de Overeenkomst en met artikel 2, § 1, van het ontwerp, naar luid waarvan de naam van de geadopteerde bepaald wordt door het recht van de Staat waarvan hij onderdaan is.

Het wetsontwerp wijzigt artikel 344 van het Burgerlijk Wetboek in die zin.

Artikel 10 vult artikel 1383 van het Gerechtelijk Wetboek aan met het oog op de kosteloosheid van de procedure tot verbetering van akten van de burgerlijke stand in de gevallen bepaald in artikel 5 van de Overeenkomst.

Die kosteloosheid geldt alleen voor verzoeken tot verbetering van akten welke de ambtenaar van de burgerlijke stand zal opmaken na de inwerkingtreding van de wet met toepassing van

L'article 6 modifie la numérotation de l'article 57bis inséré dans le Code civil par la loi du 7 mars 1938.

L'article 7, qui tend à assurer la concordance entre les actes de l'état civil, introduit, en effet, dans le Code civil un nouvel article 57bis qui dispose que le nouveau nom qu'une personne prend, en application de son statut personnel, par suite de son mariage ou de la dissolution de celui-ci, sera mentionné en marge de son acte de naissance, si cet acte a été dressé ou transcrit en Belgique.

Il va de soi que l'officier de l'état civil doit également faire le nécessaire en vue de la mention de ce nom dans les registres de population.

L'article 8 introduit dans le Code civil un article 76bis disposant que l'acte de mariage d'une personne qui, en se mariant, prend un autre nom en application de son statut personnel, énonce ce nouveau nom.

Etant donné qu'aux termes de la Convention, le nouveau nom doit être reconnu, il convient que, lorsque l'acte de mariage est dressé en Belgique, cet acte soit établi de telle façon que ce nom y apparaisse.

L'officier de l'état civil doit donc se renseigner sur le contenu de la loi étrangère. A cet effet, il peut notamment interroger les intéressés. Cette façon de procéder s'impose d'ailleurs lorsque la loi nationale de l'intéressé lui laisse le choix de prendre un autre nom ou de conserver son nom. Si la personne concernée opte, conformément à son statut personnel, pour le maintien de son nom, aucune mention spéciale dans l'acte de mariage n'est requise.

Si, par contre, cette personne prend un autre nom, soit qu'elle opte pour cette solution dans les cas où sa loi nationale le lui permet, soit que cette loi lui impose un autre nom, ce dernier doit être énoncé dans l'acte de mariage. Cette disposition est nécessaire en raison de l'article 35 du Code civil qui interdit aux officiers de l'état civil de ne rien insérer dans les actes qu'ils recevront, que ce qui doit être déclaré par les comparants.

Il convient de signaler ici qu'à l'heure actuelle, parmi les législations des Etats signataires de la Convention, seules les lois allemande et autrichienne contiennent des dispositions relatives à une modification du nom lors du mariage. Ces législations prévoient en outre, sous certaines conditions, une nouvelle possibilité de modification de nom au moment de la dissolution du mariage, soit par décès, soit par divorce.

L'article 9 modifie l'article 344 du Code civil.

Aux termes du deuxième paragraphe de cet article, les effets de la filiation adoptive acquise en Belgique ou à l'étranger, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers, sont régis, en ce qui concerne le nom et les prénoms de l'adopté, par le statut personnel de l'adoptant ou, si la filiation adoptive est acquise à l'égard des deux époux, par le statut personnel du mari.

Cette disposition est en contradiction avec l'article 1er, § 1er, de la Convention et avec l'article 2, § 1er, du projet qui veulent que le nom de l'adopté soit régi par la loi de l'Etat dont il est ressortissant.

Le projet de loi modifie l'article 344 du Code civil en ce sens.

L'article 10 complète l'article 1383 du Code judiciaire afin d'assurer la gratuité de la procédure de rectification d'actes de l'état civil dans le cas prévu à l'article 5 de la Convention.

Cette gratuité ne vaut que pour les demandes de rectification d'actes que l'officier de l'état civil dressera, après l'entrée en vigueur de la loi en appliquant aux nom et prénoms de la

het Belgische recht op de naam en de voornamen van de betrokken persoon, wanneer hij in de onmogelijkheid zal verkeren om het vreemde recht te kennen dat ter zake toepasselijk is (zie de commentaar bij art. 5 van de Overeenkomst en art. 5 van het ontwerp).

Er moet nog aangestipt worden dat de handeling waarbij de in de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde procedure wordt ingesteld, een verzoekschrift is en dat volgens artikel 1026, 5°, van hetzelfde Wetboek, het verzoekschrift op straffe van nietigheid dient ondertekend te zijn door een advocaat « tenzij de wet anders bepaalt ».

Om die redenen bepaalt het ontwerp dat het verzoekschrift kan worden ondertekend en ingediend door de partij.

Artikel 11 verhelpt de afwezigheid van regels van overgangrecht in de Overeenkomst (zie op dat punt de commentaar bij de Overeenkomst).

Het heeft tot doel de akten opgemaakt voor de inwerkingtreding van de wet in overeenstemming te brengen met haar bepalingen. Deze overeenstemming bestaat uit een kanttekening die, naar gelang van het geval, wordt uitgevoerd op verzoek van de betrokken persoon of ambtshalve door de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte opmaakte.

Er werd de voorkeur gegeven aan deze eenvoudige manier om te voorkomen dat de betrokkenen verplicht worden een beroep te doen op ingewikkelde procedures ter verbetering van akten, welke de rechtbanken nodeloos zouden belasten. Daarenboven is een akte die werd opgemaakt vóór de inwerkingtreding van de wet en waarin aan een vreemdeling een naam werd toegewezen die hij toen in toepassing van het Belgisch recht moest dragen, niet foutief en kan dus in beginsel niet het voorwerp zijn van een verbetering.

In de eerste paragraaf van artikel 11 wordt gepreciseerd dat de overeenstemming kan worden gevraagd door de persoon die voor de inwerkingtreding van de wet het voorwerp was van een akte van de burgerlijke stand. Het is duidelijk dat het uitsluitend gaat om akten waarin vreemdelingen worden aangeduid met andere namen dan die welke voortvloeien uit de toepassing van de nieuwe bepalingen.

Indien de betrokken persoon de Belgische nationaliteit verworven heeft vóór de inwerkingtreding van de wet, kunnen de akten opgemaakt na die verandering van nationaliteit niet volgens de in artikel 11 omschreven manier in overeenstemming worden gebracht. In voorkomend geval zullen die akten kunnen worden verbeterd volgens de normale procedure bepaald in de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek, maar de in artikel 5 van de Overeenkomst en artikel 5 van het ontwerp voorziene kosteloosheid zal niet gelden voor die procedure.

Alleen de betrokken persoon zelf heeft het persoonlijk recht om de overeenstemming te vragen van een vóór de inwerkingtreding van de wet opgemaakte akte. Zulks belet niet dat het verzoek kan worden gedaan door zijn wettelijke vertegenwoordiger, als de betrokkene minderjarig is, of door de houder van een bijzondere en authentieke volmacht. Het verzoek kan echter niet worden gedaan door de erfgenamen of andere rechthebbenden van de betrokken persoon.

Naar luid van het tweede lid van § 1 kan het verzoek tot overeenstemming worden gericht aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte heeft opgemaakt of aan de ambtenaar van de gemeente waar de betrokkene zijn gewone verblijfplaats heeft. Laatstgenoemde ambtenaar van de burgerlijke stand zal het verzoek aan zijn ambtsgenoot overmaken.

De betrokken persoon kan ook de overeenstemming vragen van zijn inschrijving in de bevolkings- of vreemdelingenregisters, ongeacht of hij al dan niet het voorwerp was van een Belgische akte van de burgerlijke stand. Was zulks wel het geval dan moet, overeenkomstig de voorschriften inzake het houden van de bevol-

persoonne concernée la loi belge, lorsqu'il lui sera impossible de connaître le droit étranger qui régit ces nom et prénoms (voir à ce sujet les commentaires de l'art. 5 de la Convention et de l'art. 5 du projet).

Il convient encore de remarquer que l'acte introductif de la procédure visée aux articles 1383 à 1385 du Code judiciaire est une requête et qu'aux termes de l'article 1026, 5°, du même Code, la requête doit être signée, à peine de nullité, par un avocat « sauf lorsque la loi en dispose autrement ».

Pour cette raison, le projet prévoit que la requête peut être signée et présentée par la partie.

L'article 11 tend à remédier à l'absence, dans la Convention, de règles de droit transitoire (voir, à ce sujet, ci-dessus le commentaire de la Convention).

Il permet la mise en concordance des actes dressés avant l'entrée en vigueur de la loi avec les dispositions de celle-ci. Cette mise en concordance consiste en une mention marginale effectuée, selon le cas, à la demande de la personne concernée ou d'office par l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte.

Ce procédé simple a été choisi afin d'éviter que les intéressés soient obligés d'avoir recours à des procédures, plus lourdes, de rectification d'actes, qui encombreraient inutilement les tribunaux. Par ailleurs, un acte dressé avant l'entrée en vigueur de la loi et dans lequel a été attribué à un étranger le nom qu'il devait porter, à cette époque, en application de la loi belge, ne contient pas d'erreur et ne pourrait donc pas, en principe, faire l'objet d'une rectification.

Le premier paragraphe de l'article 11 précise que la demande de mise en concordance peut être faite par la personne qui a fait l'objet d'un acte de l'état civil avant l'entrée en vigueur de la loi. Il est bien clair qu'il s'agit uniquement d'actes dans lesquels les étrangers ont été désignés par des noms autres que ceux qui résultent de l'application des nouvelles dispositions.

Si la personne concernée a acquis la nationalité belge avant l'entrée en vigueur de la loi, les actes dont elle aurait fait l'objet après cette acquisition ne pourraient être mis en concordance par le procédé instauré par l'article 11. Le cas échéant, ces actes pourront être rectifiés selon la procédure normale prévue aux articles 1383 à 1385 du Code judiciaire, mais la gratuité prévue à l'article 5 de la Convention et l'article 5 du projet ne vaudra pas pour cette procédure.

Le droit de demander la mise en concordance d'un acte établi avant l'entrée en vigueur de la loi est un droit personnel n'appartenant qu'à la personne concernée elle-même. Ceci n'empêche évidemment pas que la demande soit faite par son représentant légal, si elle est mineure, ou par un porteur de procuration spéciale et authentique. Mais la demande ne pourrait être faite par les héritiers ou autres ayants droit de la personne concernée.

Aux termes du second alinéa du § 1er, la demande de mise en concordance peut être adressée à l'officier de l'état civil qui a établi l'acte ou à l'officier de l'état civil de la commune où l'intéressé a sa résidence habituelle. Ce dernier officier de l'état civil communiquera la demande à son collègue.

La personne concernée peut aussi demander la mise en concordance de son inscription dans les registres de population ou des étrangers, qu'elle ait ou non fait l'objet d'un acte de l'état civil belge. Si elle a fait l'objet d'un acte, il s'impose de veiller, ainsi que le prescrivent d'ailleurs les instructions concernant la tenue

kingsregisters, worden gewaakt over de overeenstemming tussen de akte en bedoelde inschrijving.

Daaruit vloeit voort dat ieder verzoek tot overeenstemming van een akte van de burgerlijke stand, dan wel van een inschrijving in de bevolkingsregisters, de overeenstemming van beide meebrengt. De ambtenaar van de burgerlijke stand aan wie dergelijk verzoek wordt gericht, zal er goed aan doen de betrokkene daarop te wijzen. Rekening houdend met de bepalingen van artikel 11 in hun geheel en in het bijzondere met § 2, zal de ambtenaar van de burgerlijke stand eveneens de aandacht van de betrokkene op deze bepaling vestigen, als die hem vraagt een afschrift of een uittreksel af te geven van een vóór de inwerkingtreding van de wet opgemaakte akte.

De tweede paragraaf van artikel 11 heeft betrekking op het geval dat de ambtenaar van de burgerlijke stand na de inwerkingtreding van de wet gevraagd wordt om een nieuwe akte op te maken inzake een vreemdeling die in een vorige akte werd aangeduid met de naam welke voortvloeit uit het Belgisch recht. Die akte moet noodzakelijkerwijs worden opgemaakt rekening houdend met de bepalingen van de wet, m.a.w. de betrokken persoon moet de naam krijgen die hem door zijn nationaal recht wordt toegewezen.

Om de overeenstemming tussen akten over éénzelfde persoon te verzekeren, wordt de kanttekening waarvan sprake in de eerste paragraaf ambtshalve uitgevoerd.

De ambtenaar van de burgerlijke stand die de nieuwe akte zal opmaken zal desgevallend zijn ambtsgeenoot die de vorige akte opmaakte waarschuwen opdat deze de akte in overeenstemming brengt. Hij zal daarvan ook zijn collega van de gemeente waar de betrokkene zijn gewone verblijfplaats heeft in kennis stellen. Inderdaad, na het opmaken van een nieuwe akte, moet zijn inschrijving in de bevolkingsregisters ook in overeenstemming worden gebracht.

∴

De hierboven uiteengezette regels inzake de terugwerkende kracht van de Overeenkomst zijn ook van toepassing op akten die vóór de inwerkingtreding van de wet in het buitenland werden opgemaakt, volgens procedures die in het Belgisch recht onbekend zijn, zoals b.v. de naamgeving in Duitsland. Van die akten kan op de kant van Belgische akten melding worden gedaan, als de betrokkenen daarom verzoeken.

Worden deze akten echter opgemaakt na de inwerkingtreding van de wet, dan moeten de kanttekeningen beslist uitgevoerd worden. Deze verplichting volgt uit artikel 1 van de Overeenkomst, zoals opgenomen in de artikelen 2, 7 en 8 van het ontwerp.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie,

J. GOL.

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

L. TINDEMANS.

des registres de population, à la concordance entre cet acte et cette inscription.

Il en résulte que toute demande de mise en concordance, soit d'un acte de l'état civil, soit de l'inscription à la population, entraînera la mise en concordance de l'un et de l'autre. L'officier de l'état civil saisi d'une de ces demandes ne manquera pas d'attirer sur ce point l'attention de l'intéressé. Compte tenu de l'ensemble des dispositions de l'article 11 et particulièrement du § 2, l'officier de l'état civil attirera aussi l'attention de l'intéressé sur cette disposition lorsque celui-ci lui demandera de délivrer une copie ou un extrait de l'acte dressé avant l'entrée en vigueur de la loi.

Le deuxième paragraphe de l'article 11 a trait au cas où l'officier de l'état civil est appelé, après l'entrée en vigueur de la loi, à dresser un nouvel acte concernant un étranger qui, dans un acte antérieur, a été désigné par le nom résultant de la loi belge. Cet acte devra nécessairement être établi en tenant compte des dispositions de la loi, c'est-à-dire en attribuant à la personne concernée le nom désigné par sa loi nationale.

Afin d'assurer la concordance entre les actes concernant une même personne, la mention marginale prévue au premier paragraphe sera effectuée d'office.

L'officier de l'état civil qui dressera le nouvel acte devra donc, le cas échéant, aviser son collègue qui a établi l'acte antérieur afin que celui-ci mette cet acte en concordance. Il avisera aussi son collègue de la commune où l'intéressé a sa résidence habituelle. En effet, à partir de l'établissement du nouvel acte, son inscription dans les registres de population devra également être mise en concordance.

∴

Les règles exposées ci-dessus concernant la rétroactivité de la Convention s'appliquent également en ce qui concerne les actes intervenus à l'étranger, avant l'entrée en vigueur de la loi, selon des procédures inconnues en droit belge, telle la dation de nom en Allemagne. Ces actes pourront être mentionnés en marge des actes belges si les intéressés le demandent.

Si ces mêmes actes étrangers interviennent après l'entrée en vigueur de la loi, il ne peut y avoir aucun doute que ces mentions marginales doivent être effectuées. Cette obligation découle de l'article 1er de la Convention au même titre que celles qui sont inscrites dans les articles 2, 7 et 8 du projet de loi.

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice,

J. GOL.

Le Ministre des Relations extérieures,

L. TINDEMANS.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 2de mei 1984 door de Minister van Buitenlandse Betrekkingen verzocht hem van advies te dienen over een wetsontwerp « houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, opgemaakt te München op 5 september 1980 », heeft de 26ste juni 1984 het volgend advies gegeven:

Doel van het voorontwerp van wet

Het hoofddoel van het voorontwerp van wet is de goedkeuring van de Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, welke Overeenkomst tot stand gebracht is te München op 5 september 1980, en de invoering van een aantal bepalingen in het interne recht met het oog op de toepassing van die Overeenkomst. Sommige van die bepalingen worden ingevoegd in bestaande wetten zoals het Burgerlijk Wetboek, andere zijn zelfstandig.

Algemene opmerkingen

1. De Overeenkomst treedt naar luid van artikel 8 ervan in werking op de eerste dag van de derde maand volgende op de maand van nederlegging van de derde akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

Volgens aan de Raad van State verschaft inlichtingen heeft tot dusver geen enkele bekrachtiging plaatsgehad.

De Regering wenst wegens moeilijkheden die inzonderheid met de namen van onderdanen van sommige landen verband houden, de Overeenkomst toe te passen zodra de wet van kracht wordt, dit wil zeggen voordat de Overeenkomst ten aanzien van België in werking treedt. De artikelen 1 tot 6 van de Overeenkomst zouden aldus zo vlug mogelijk voorschriften van intern recht moeten worden.

Om dat oogmerk te bereiken, is het raadzaam het voorontwerp van wet aan te vullen.

Om diverse redenen heeft de Belgische wetgever het reeds meermaals nuttig geacht, als bepalingen van intern recht, bepalingen in te voeren die gelijk zijn aan die welke in internationale verdragen zijn opgenomen.

In veel van die gevallen heeft de wetgever het procédé gehanteerd dat er in bestaat de teksten uit het Verdrag in een nationale wet over te nemen. Die werkwijze werd gevolgd onder meer door de wetten I, II en III van 28 november 1928, die het Wetboek van Koophandel in overeenstemming hebben gebracht met de internationale Verdragen betreffende het zeerecht, door de wet van 1 maart 1961 betreffende de invoering in de nationale wetgeving van de eenvormige wet op de cheque en de inwerkingstelling van deze wet, door de wet van 4 juli 1972 die de Europese Overeenkomst houdende een eenvormige wet inzake arbitrage goedkeurt en tevens in het Gerechtelijk Wetboek een reeks artikelen betreffende de arbitrage opneemt, en door de wet van 31 januari 1980 die evenzo de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom goedkeurt en in het Gerechtelijk Wetboek nieuwe artikelen betreffende de dwangsom invoegt.

In andere gevallen heeft de wetgever de verdragsbepalingen niet in de wet overgenomen en heeft hij zich ertoe beperkt ernaar te verwijzen. Een voorbeeld van de aanwending van dit tweede procédé is artikel 2 van de wet van 18 juli 1966 die betrekking heeft op de wettelijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, welk artikel bepaalt: « De artikelen 1 tot 7, 8, met uitsluiting van § d, en 9 tot 11 van het Verdrag van Parijs zijn onmiddellijk van toepassing » ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Onlangs dit laatste precedent en enkele andere kan beter het eerste procédé worden gebruikt, hetwelk erin bestaat de bepalingen van de Overeenkomst in de wet over te nemen. Het eerste procédé is immers datgene dat de artikelen 41 en 42 van de Grondwet het meest ontziet: artikel 41 schrijft voor dat artikelsgewijs wordt gestemd en artikel 42 verleent de Wetgevende Kamers het recht de artikelen en de voorgestelde amendementen te wijzigen en te splitsen ⁽³⁾.

Verderop wordt een volledige tekst voorgesteld. Hij neemt overeenkomstig de aanbevolen regeling sommige bepalingen van de Overeenkomst op in de bepalingen van het voorontwerp van wet.

⁽¹⁾ In zijn advies van 22 oktober 1965 over het wetsontwerp, had de Raad van State de aldus aangewende ongebruikelijke wetgevingstechniek slechts aanvaard wegens de uitzonderlijke omstandigheden waarin zij gehanteerd werd en wegens het tijdelijk karakter van de regeling (*Gedr. Stuk*, Senaat, 1965-1966, nr. 112, blz. 58).

⁽²⁾ De wet van 18 juli 1966 is in werking getreden vanaf de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*, dat is vanaf 23 augustus 1966; het Verdrag van Parijs, goedgekeurd bij de wet van 1 augustus 1982, is pas op 1 april 1968 in werking getreden (*Belgisch Staatsblad* van 26 april 1968); *Pasinomie* 1968, blz. 398).

⁽³⁾ Men heeft er echter op gewezen dat indirecte wetgeving, door middel van verwijzing naar een tekst die onderscheiden is van de wet, niet wegneemt dat de leden van de Wetgevende Kamers gebruik kunnen maken van hun recht om te vragen dat artikelsgewijs wordt gestemd of om amendementen voor te stellen (*J. Masquelin*, « Les procédés de législation », *Ann. Dr. Sc. Pol.*, 1960, blz. 399-408, inzonderheid blz. 401 e.v.).

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Relations extérieures, le 2 mai 1984, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, faite à Munich le 5 septembre 1980 », a donné le 26 juin 1984 l'avis suivant:

Objet de l'avant-projet de loi

L'avant-projet de loi tend en ordre principal à approuver la Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, faite à Munich le 5 septembre 1980, et à introduire, en vue de cette Convention, certaines dispositions dans le droit interne. Pour celles-ci, les unes sont insérées dans des lois existantes, telles que le Code civil ou le Code judiciaire, les autres sont autonomes.

Observations générales

1. Aux termes de l'article 8 de la Convention, celle-ci entre en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui du dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

A ce jour, selon des informations fournies au Conseil d'Etat, aucune ratification n'a eu lieu.

En raison de difficultés relatives, notamment aux noms des ressortissants de certains pays, le Gouvernement souhaite appliquer la Convention dès l'entrée en vigueur de la loi, c'est-à-dire avant l'entrée en vigueur de la Convention à l'égard de la Belgique. Les articles 1er à 6 de la Convention devraient ainsi constituer, le plus rapidement possible, des règles de droit interne.

Il se recommanderait, afin de réaliser cette intention, de compléter l'avant-projet de loi.

A maintes reprises, le législateur belge a, pour des causes diverses, jugé inutile d'introduire, à titre de dispositions de droit interne, des dispositions identiques à celles qui étaient contenues dans des conventions internationales.

Dans une grande partie des cas, le législateur a recouru au procédé qui consiste à reproduire, dans une loi nationale, les textes figurant dans la Convention. C'est ce procédé qui a été mis en œuvre, notamment par les lois I, II et III du 28 novembre 1928, qui ont mis le Code de commerce en concordance avec des Conventions internationales relatives au droit maritime, par la loi du 1er mars 1961 concernant l'introduction dans la législation nationale de la loi uniforme sur le chèque et sa mise en vigueur, par la loi du 4 juillet 1972 qui, à la fois, approuve la Convention européenne portant loi uniforme en matière d'arbitrage et introduit dans le Code judiciaire une série d'articles relatifs à l'arbitrage, et par la loi du 31 janvier 1980 qui, de même, approuve la Convention Benelux portant loi uniforme relative à l'astreinte et introduit dans le Code judiciaire des articles nouveaux relatifs à l'astreinte.

Dans d'autres cas, le législateur n'a pas reproduit dans la loi les dispositions de la Convention et s'est borné à faire référence à celles-ci. On peut donner comme exemple de recours à ce second procédé, l'article 2 de la loi du 18 juillet 1966 qui est relative à la responsabilité civile dans le domaine de l'énergie nucléaire, article aux termes duquel « les articles 1er à 7, 8, à l'exclusion du § d, et 9 à 11 de la Convention de Paris sont immédiatement applicables » ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Nonobstant ce dernier précédent et quelques autres, il est préférable d'employer le premier procédé, qui consiste à reproduire les dispositions de la Convention dans la loi. Le premier procédé est, en effet, celui qui assure le plus complètement le respect des articles 41 et 42 de la Constitution: l'article 41 impose le vote article par article et l'article 42 reconnaît aux Chambres législatives le droit d'amender et de diviser les articles et les amendements proposés ⁽³⁾.

Un texte complet sera proposé ci-après. Il insère, conformément à la solution préconisée, certaines dispositions de la Convention dans les dispositions de l'avant-projet de loi.

⁽¹⁾ Dans son avis du 22 octobre 1965 sur le projet de loi, le Conseil d'Etat n'avait admis la technique législative inhabituelle ainsi employée qu'en raison des circonstances particulières où elle était utilisée et en raison du caractère temporaire du régime (*Doc. parl.*, Sénat, 1965-1966, n° 112, p. 518).

⁽²⁾ La loi du 18 juillet 1966 est entrée en vigueur dès le jour de sa publication au *Moniteur belge*, soit dès le 23 août 1966; la Convention de Paris, approuvée par la loi du 1er août 1966, n'est entrée en vigueur que le 1er avril 1968 (*Moniteur belge* du 26 avril 1968; *Pasinomie* 1968, p. 398).

⁽³⁾ On a toutefois observé que le procédé de législation indirecte, par la voie d'une référence à un texte distinct de la loi, n'empêche pas les membres des Chambres législatives d'user de leur droit de demander le vote article par article, ou de proposer des amendements (*J. Masquelin*, « Les procédés de législation », *Ann. Dr. Sc. Pol.*, 1960, pp. 399-408, spécialement pp. 401 et suiv.).

II. Met het oog op duidelijkheid in de rechtsorde zou het beter zijn sommige bepalingen in een bestaande wet in te voegen. Dat geldt voor artikel 2 en voor artikel 5, § 2, laatste volzin.

Bijzondere opmerkingen

Art. 2.

Het zou beter zijn als § 1, eerste lid, artikel 76bis van het Burgerlijk Wetboek zou worden.

Paragraaf 1, tweede lid, kan beter artikel 57bis ⁽¹⁾ worden en § 2, artikel 34, tweede lid, van hetzelfde Wetboek.

Art. 4.

Met dit artikel wordt beoogd de toepassing van buitenlandse wetten die « voor de keuze van de voornamen van in België geboren kinderen... meer beperkend zijn dan de Belgische wet » als « kennelijk onverenigbaar met de openbare orde » aan te merken.

In sommige gevallen is het lastig om uit te maken of een buitenlandse wet « meer beperkend » is dan een Belgische wet. Wanneer geschillen rijzen, zullen de rechtbanken bevoegd zijn om daarover te beslissen.

Anderzijds blijft overeenkomstig artikel 1 van de Overeenkomst het nationale recht van een in België geboren vreemd kind toepasselijk als dat recht minder beperkend zou zijn dan het Belgische wet. Zo garandeert artikel 1 van de wet van 11 germinal jaar XI betreffende de voornamen en de veranderingen van naam een minimumkeuze (die soms tegelijkertijd een maximumkeuze is) ⁽²⁾ inzake de voornamen van alle in België geboren kinderen ⁽³⁾. Die keuze zal ruimer worden indien het wetsontwerp betreffende de namen en voornamen ⁽⁴⁾ door de wetgevende macht wordt aangenomen.

Art. 5, § 2.

Volgens artikel 5 van de Overeenkomst behoort de verbeteringsprocedure kosteloos te zijn.

Het begrip « kosteloosheid » is niet omschreven.

De handeling waarbij de in de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde procedure wordt ingesteld, is een verzoekschrift. Volgens artikel 1026, 5°, van hetzelfde Wetboek, dient het verzoekschrift op straffe van nietigheid ondertekend te zijn door een advocaat « tenzij de wet anders bepaalt ». Daar het voorontwerp geen enkele afwijking van die aard bevat, zou aan het vereiste van de Overeenkomst niet zijn voldaan, tenzij de advocaat genoodzaakt wordt kosteloos zijn medewerking te verlenen.

De gemachtigde ambtenaar is het er mee eens dat in de tekst een voorschrift moet worden opgenomen volgens het welk het verzoekschrift door de partij zelf zou kunnen worden ondertekend.

Een soortgelijke regeling wordt voorgesteld om de moeilijkheid in verband met de indiening van het verzoekschrift op te lossen (art. 1027 van het Gerechtelijk Wetboek).

∴

De volgende tekst wordt voorgesteld voor het gehele ontwerp :

« Wetsontwerp »

- a) tot goedkeuring van de Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, opgemaakt te München op 5 september 1980;
- b) tot onmiddellijke toepassing van sommige bepalingen van die Overeenkomst, met name door wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek.

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie en van Onze Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Buitenlandse Betrekkingen zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

⁽¹⁾ Het huidige artikel 57bis, in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd bij de wet van 7 maart 1938, zou artikel 57ter worden.

⁽²⁾ Zoals voor Belgische kinderen.

⁽³⁾ Nu reeds is de rechtspraak geneigd de wet van 11 germinal jaar XI ruim uit te leggen, door minder te letten op de letter dan op de geest van de wet.

⁽⁴⁾ *Gedr. Stuk*, Kamer, nr. 966/1, 83/84.

II. Pour la clarté de l'ordonnement juridique, certaines dispositions de l'avant-projet gagneraient à être insérées dans une loi existante. Tel est le cas de l'article 2 et de l'article 5, § 2, dernière phrase.

Observations particulières

Art. 2.

Le § 1er, alinéa 1er, gagnerait à devenir un article 76bis du Code civil.

Le § 1er, alinéa 2, gagnerait à devenir un article 57bis ⁽¹⁾, et le § 2, l'article 34, alinéa 2, du même Code.

Art. 4.

L'article a pour but de considérer comme « manifestement incompatible avec l'ordre public » l'application de lois étrangères « plus restrictives que la loi belge en ce qui concerne le choix des prénoms des enfants, nés en Belgique ».

Il n'est guère aisé, dans certains cas, de discerner si la loi étrangère est « plus restrictive » que la loi belge. En cas de litige, il appartiendra aux tribunaux de prendre une décision.

Par ailleurs, la loi nationale de l'enfant étranger, né en Belgique, qui serait moins restrictive que la loi belge, demeure applicable conformément à l'article 1er de la Convention. Ainsi, l'article 1er de la loi du 11 germinal an XI relative aux prénoms et changements de noms assure un choix minimum — et parfois en même temps maximum ⁽²⁾ — pour les prénoms de tous les enfants nés en Belgique ⁽³⁾. Ce choix sera élargi si le projet de loi relatif aux noms et prénoms ⁽⁴⁾ est adopté par le pouvoir législatif.

Art. 5, § 2.

La procédure de rectification doit être gratuite selon l'article 5 de la Convention.

La notion de « gratuité » n'est pas définie.

L'acte introductif de la procédure visée aux articles 1383 à 1385 du Code judiciaire est une requête. Selon l'article 1026, 5°, du même Code, la requête doit être signée, à peine de nullité, par un avocat « sauf si la loi en dispose autrement ». L'avant-projet ne portant aucune dérogation de cette nature, l'exigence de la Convention ne serait pas respectée, sauf à obliger l'avocat à une intervention gratuite.

De l'accord du fonctionnaire délégué, il y aurait donc lieu d'introduire dans le texte une règle suivant laquelle la requête pourrait être signée par la partie elle-même.

Une solution semblable est proposée pour résoudre la difficulté relative à la présentation de la requête (art. 1027 du Code judiciaire).

∴

Le texte suivant est proposé pour l'ensemble du projet :

« Projet de loi ayant pour objet :

- a) d'approuver la Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, faite à Munich le 5 septembre 1980;
- b) de rendre immédiatement applicables certaines des dispositions contenues dans cette Convention, notamment en modifiant le Code civil et le Code judiciaire.

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice et de Notre Ministre des Relations extérieures,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice et Notre Ministre des Relations extérieures sont chargés de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

⁽¹⁾ L'actuel article 57bis, inséré dans le Code civil par la loi du 7 mars 1938, deviendrait l'article 57ter.

⁽²⁾ Comme pour les enfants belges.

⁽³⁾ Déjà actuellement, la jurisprudence a tendance à interpréter largement la loi du 11 germinal an XI, en se référant moins à la lettre du texte qu'à son esprit.

⁽⁴⁾ *Doc. parl.*, Chambre, n° 966/1, 83/84.

HOOFDSTUK I.

Artikel 1.

De Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, ondertekend te München op 5 september 1980, zal volkomen uitwerking hebben.

HOOFDSTUK II.

Art. 2 (art. 1 van de Overeenkomst).

§ 1. De namen en voornamen van een persoon worden bepaald door het recht van de Staat waarvan die persoon onderdaan is. Uitsluitend hiervoor worden de omstandigheden waarvan de namen en voornamen afhangen, volgens het recht van die Staat beoordeeld.

§ 2. In geval van verandering van nationaliteit is het recht van de Staat van de nieuwe nationaliteit van toepassing.

Art. 3 (art. 3 van het voorontwerp van wet).

§ 1. Artikel 2, § 2, is niet toepasselijk wanneer de verkrijging van de nieuwe nationaliteit niet gepaard gaat met het verlies van de vorige nationaliteit.

§ 2. De namen of voornamen van een persoon die de Belgische nationaliteit verkrijgt, veranderen niet door het enkele feit van die verkrijging.

Art. 4 (art. 3 van de Overeenkomst) ⁽¹⁾.

Ieder uittreksel van een geboorteakte moet de namen en voornamen van het kind vermelden.

Art. 5 (art. 4 van de Overeenkomst en art. 4 van het voorontwerp).

De toepassing van het door artikel 2 aangewezen recht kan slechts worden uitgesloten indien zij kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde en inzonderheid wanneer de buitenlandse wet meer beperkend is dan de Belgische wet voor de keuze van de voornamen van in België geboren kinderen.

Art. 6 (art. 5 van de Overeenkomst en art. 5, § 1, van het voorontwerp).

Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte opmaakt in de onmogelijkheid verkeert om het recht te kennen dat van toepassing is op het vaststellen van de namen en voornamen van de belanghebbende persoon, past hij de Belgische wet toe en doet hij daarvan mededeling aan de procureur des Konings.

De aldus opgemaakte akte kan worden verbeterd overeenkomstig de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 7 (art. 2, § 2, van het voorontwerp).

Artikel 34 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid:

« De akten van de burgerlijke stand waarin een persoon overeenkomstig zijn personeel statuut moet worden vermeld met de naam die hij draagt wegens zijn huwelijk of de ontbinding ervan, vermelden ook de naam die deze persoon vóór enig huwelijk droeg ».

Art. 8.

Artikel 57bis, in hetzelfde Wetboek ingevoegd bij de wet van 7 maart 1938, wordt artikel 57ter.

Art. 9 (art. 2, § 1, tweede lid, van het voorontwerp).

Een artikel 57bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd:

« Art. 57bis. — Wanneer een persoon tengevolge van zijn huwelijk of de ontbinding ervan een andere naam verkrijgt overeenkomstig zijn personeel statuut, dient de nieuwe naam welke die persoon draagt op de kant van zijn geboorteakte te worden vermeld indien die akte in België is opgemaakt of overgeschreven ».

Art. 10 (art. 2, § 1, eerste lid, van het voorontwerp).

Een artikel 76bis, luidend als volgt, wordt ingevoegd in hoofdstuk III van titel II van boek I van hetzelfde Wetboek.

« Art. 76bis. — Wanneer een persoon door huwelijk een andere naam verkrijgt overeenkomstig zijn personeel statuut, wordt de nieuwe naam welke die persoon draagt in de akte van huwelijk vermeld ».

Art. 11 (art. 7 van het voorontwerp).

Artikel 344, § 2, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

« § 2. De gevolgen van de adoptieve afstamming die in België of in het buitenland is verkregen hetzij tussen vreemdelingen hetzij tussen Belgen en

CHAPITRE Ier.Article 1er.

La Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, signée à Munich le 5 septembre 1980, sortira son plein et entier effet.

CHAPITRE II.

Art. 2 (art. 1er de la Convention).

§ 1er. Les noms et prénoms d'une personne sont déterminés par la loi de l'Etat dont elle est ressortissante. A ce seul effet, les situations dont dépendent les noms et prénoms sont appréciées selon la loi de cet Etat.

§ 2. En cas de changement de nationalité, la loi de l'Etat de la nouvelle nationalité s'applique.

Art. 3 (art. 3 de l'avant-projet de loi).

§ 1er. L'article 2, § 2, n'est pas applicable si l'acquisition de la nouvelle nationalité n'est pas accompagnée de la perte de la nationalité précédente.

§ 2. Les noms ou les prénoms d'une personne qui acquiert la nationalité belge ne sont pas changés par le seul fait de cette acquisition.

Art. 4 (art. 3 de la Convention) ⁽¹⁾.

Tout extrait d'acte de naissance doit indiquer les noms et prénoms de l'enfant.

Art. 5 (art. 4 de la Convention et art. 4 de l'avant-projet).

L'application de la loi désignée par l'article 2 ne peut être écartée que si elle est manifestement incompatible avec l'ordre public, et notamment lorsque la loi étrangère est plus restrictive que la loi belge en ce qui concerne le choix des prénoms des enfants nés en Belgique.

Art. 6 (art. 5 de la Convention et art. 5, § 1er, de l'avant-projet).

Lorsque l'officier de l'état civil qui établit un acte est dans l'impossibilité de connaître le droit applicable pour déterminer les noms et prénoms de la personne concernée, il applique la loi belge et en informe le procureur du Roi.

L'acte ainsi établi peut être rectifié conformément aux articles 1383 à 1385 du Code judiciaire.

Art. 7 (art. 2, § 2, de l'avant-projet).

L'article 34 du Code civil est complété par l'alinéa suivant:

« Les actes de l'état civil dans lesquels une personne doit, en application de son statut personnel, être désignée par le nom qu'elle porte par suite de son mariage ou de la dissolution de celui-ci, énoncent également le nom que cette personne portait avant tout mariage ».

Art. 8.

L'article 57bis inséré dans le même Code par la loi du 7 mars 1938, devient l'article 57ter.

Art. 9 (art. 2, § 1er, alinéa 2, de l'avant-projet).

Un article 57bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code:

« Art. 57bis. — Lorsqu'une personne, par suite de son mariage ou de la dissolution de celui-ci, prend un autre nom en application de son statut personnel, le nouveau nom que cette personne portera doit être mentionné en marge de son acte de naissance, si cet acte a été dressé ou transcrit en Belgique ».

Art. 10 (art. 2, § 1er, alinéa 1er, de l'avant-projet).

Un article 76bis, rédigé comme suit, est inséré au chapitre III du titre II du livre Ier du même Code:

« Art. 76bis. — L'acte de mariage d'une personne qui, en se mariant, prend un autre nom en application de son statut personnel, énonce le nouveau nom que cette personne portera ».

Art. 11 (art. 7 de l'avant-projet).

L'article 344, § 2, du même Code, est remplacé par la disposition suivante:

« § 2. Sous réserve de l'ordre public, les effets de la filiation adoptive acquise en Belgique ou à l'étranger, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers,

⁽¹⁾ Invoeging in het ontwerp van een bepaling van intern recht die artikel 3 van de Overeenkomst overneemt is misschien overbodig daar de nog niet bekendgemaakte maar reeds bekrachtigde wet van 30 maart 1984 artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek in dezelfde zin en nagenoeg met dezelfde bewoordingen wijzigd. Artikel 4 van de voorgestelde tekst zou dus zonder bezwaar kunnen vervallen.

⁽¹⁾ Il est peut-être superflu d'insérer dans le projet une disposition de droit interne reproduisant l'article 3 de la Convention, puisque la loi du 30 mars 1984, non encore publiée mais déjà sanctionnée, modifie l'article 57 du Code civil dans le même sens et pratiquement dans les mêmes termes. L'article 4 du texte proposé pourrait donc être omis sans inconvénient.

vreemdelingen, worden in België, onder voorbehoud van de openbare orde, ten aanzien van de namen, de voornamen, de voogdij en de erfopvolging van de geadopteerde alsook ten aanzien van de wederzijdse rechten en verplichtingen van de geadopteerde en zijn oorspronkelijke familie, beheerst door het personeel statuut van de geadopteerde, zelfs wanneer dat statuut voortvloeit uit de verkrijging van de adoptieve afstamming zelf.

» De overige gevolgen worden beheerst door het personeel statuut van de adoptant, met name wat betreft :

» 1° de macht van de adoptant over de persoon en de goederen van de geadopteerde, in zoverre deze onbekwaam is krachtens zijn personeel statuut;

» 2° de wederzijdse rechten en verplichtingen van de geadopteerde en de adoptanten of hun familie. »

Art. 12 (art. 5, § 2, van het voorontwerp).

Artikel 1383 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid :

« Wanneer het verzoek om verbetering steunt op artikel 6 van de wet van... ⁽¹⁾, kan het verzoekschrift worden ondertekend en ingediend door de partij. De rechtspleging is kosteloos ».

Art. 13 (art. 8 van het voorontwerp).

§ 1. Op verzoek van de persoon ten aanzien van wie vóór de inwerkingtreding van deze wet een akte van de Belgische burgerlijke stand is opgemaakt, vermeldt de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte heeft opgemaakt, op de kant ervan de namen en voornamen die deze persoon overeenkomstig deze wet draagt.

Het verzoek kan worden gedaan aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte heeft opgemaakt of aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de verzoeker zijn gewone verblijfplaats heeft.

§ 2. Wanneer na de inwerkingtreding van deze wet ten aanzien van een persoon een nieuwe akte van de burgerlijke stand wordt opgemaakt, wordt de in § 1 bedoelde kanttekening van ambtswege aangebracht.

Gegeven te

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

DE MINISTER VAN JUSTITIE,

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE BETREKKINGEN,

... »

De kamer was samengesteld uit

de heren :

P. TAPIE, *kamervoorzitter*;

Ch. HUBERLANT,

P. FINCÉUR, *staatsraden*;

P. DE VISSCHER,

C. DESCHAMPS, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr. :

M. VAN GERREWEY, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer P. TAPIE.

Het verslag werd uitgebracht door de heer M. HANOTIAU, *auditeur*.

De Griffier,

(get.) M. VAN GERREWEY.

De Voorzitter,

(get.) P. TAPIE.

sont régis en Belgique en ce qui concerne les noms, les prénoms, la tutelle et la succession de l'adopté ainsi que les droits et obligations entre l'adopté et sa famille d'origine, par le statut personnel de l'adopté, même si ce statut dérive de l'acquisition de la filiation adoptive elle-même.

» Les autres effets sont régis par le statut personnel de l'adoptant, notamment en ce qui concerne :

» 1° les pouvoirs de l'adoptant sur la personne et les biens de l'adopté, dans la mesure où celui-ci est incapable en vertu de son statut personnel;

» 2° les droits et obligations entre l'adopté et les adoptants ou la famille de ceux-ci. »

Art. 12 (art. 5, § 2, de l'avant-projet).

L'article 1383 du Code judiciaire est complété par l'alinéa suivant :

« Au cas où la demande en rectification est fondée sur l'article 6 de la loi du... ⁽¹⁾, la requête peut être signée et présentée par la partie. La procédure est gratuite ».

Art. 13 (art. 8 de l'avant-projet).

§ 1er. A la demande de la personne qui a fait l'objet d'un acte de l'état civil belge avant l'entrée en vigueur de la présente loi, l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte mentionne en marge de celui-ci les noms et prénoms que cette personne porte en application de la présente loi.

La demande peut être faite à l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte, ou à l'officier de l'état civil de la commune où le requérant a sa résidence habituelle.

§ 2. Si une personne fait l'objet d'un nouvel acte de l'état civil après l'entrée en vigueur de la présente loi, la mention marginale prévue au § 1er est effectuée d'office.

Donné à

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

LE MINISTRE DE LA JUSTICE,

LE MINISTRE DES RELATIONS EXTÉRIEURES,

... »

La chambre était composée de

MM. :

P. TAPIE, *président de chambre*;

Ch. HUBERLANT,

P. FINCÉUR, *conseillers d'Etat*;

P. DE VISSCHER,

C. DESCHAMPS, *assesseurs de la section de législation*;

Mme :

M. VAN GERREWEY, *greffier*.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. P. TAPIE.

Le rapport a été présenté par M. M. HANOTIAU, *auditeur*.

Le Griffier,

(s.) M. VAN GERREWEY.

Le Président,

(s.) P. TAPIE.

⁽¹⁾ Het opschrift van de ontworpen wet is lang; men kan dan ook volstaan met te schrijven : « van de wet... houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, opgemaakt te München op 5 september 1980 ».

⁽¹⁾ L'intitulé de la loi en projet est long; aussi pourrait-on se borner à écrire : « de la loi du... portant approbation de la Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, faite à Munich le 5 septembre 1980 ».

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie en van Onze Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Buitenlandse Betrekkingen zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt:

HOOFDSTUK I.

Artikel 1.

De Overeenkomst inzake het recht dat van toepassing is op namen en voornamen, ondertekend te München op 5 september 1980, zal volkomen uitwerking hebben.

HOOFDSTUK II.

Art. 2.

§ 1. De naam en voornamen van een persoon worden bepaald door het recht van de Staat waarvan die persoon onderdaan is. Uitsluitend hiervoor worden de omstandigheden waarvan de naam en de voornamen afhangen, volgens het recht van die Staat beoordeeld.

§ 2. In geval van verandering van nationaliteit is het recht van de Staat van de nieuwe nationaliteit van toepassing.

Art. 3.

§ 1. Artikel 2, § 2, is niet toepasselijk wanneer de verkrijging van de nieuwe nationaliteit niet gepaard gaat met het verlies van de vorige nationaliteit.

§ 2. De naam of de voornamen van een persoon die de Belgische nationaliteit verkrijgt, veranderen niet door het enkele feit van die verkrijging.

Art. 4.

De toepassing van het door artikel 2 aangewezen recht kan slechts worden uitgesloten indien zij kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde en inzonderheid wanneer de buitenlandse wet meer beperkend is dan de Belgische wet voor de keuze van de voornamen van in België geboren kinderen.

Art. 5.

Een artikel 34bis, luidend als volgt, wordt in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd:

« Art. 34bis. — § 1. Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte opmaakt in de onmogelijkheid verkeert om het recht te kennen dat van toepassing is op het vaststellen van de naam en de voornamen van de belanghebbende persoon, past hij de Belgische wet toe en doet hij daarvan mededeling aan de procureur des Konings.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice et de Notre Ministre des Relations extérieures,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Notre Ministre de la Justice et Notre Ministre des Relations extérieures sont chargés de présenter en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE Ier.

Article 1er.

La Convention sur la loi applicable aux noms et prénoms, signée à Munich le 5 septembre 1980, sortira son plein et entier effet.

CHAPITRE II.

Art. 2.

§ 1er. Les nom et prénoms d'une personne sont déterminés par la loi de l'Etat dont elle est ressortissante. A ce seul effet, les situations dont dépendent les nom et prénoms sont appréciées selon la loi de cet Etat.

§ 2. En cas de changement de nationalité, la loi de l'Etat de la nouvelle nationalité s'applique.

Art. 3.

§ 1er. L'article 2, § 2, n'est pas applicable si l'acquisition de la nouvelle nationalité n'est pas accompagnée de la perte de la nationalité précédente.

§ 2. Le nom ou les prénoms d'une personne qui acquiert la nationalité belge ne sont pas changés par le seul fait de cette acquisition.

Art. 4.

L'application de la loi désignée par l'article 2 ne peut être écartée que si elle est manifestement incompatible avec l'ordre public, et notamment lorsque la loi étrangère est plus restrictive que la loi belge en ce qui concerne le choix des prénoms des enfants nés en Belgique.

Art. 5.

Un article 34bis, rédigé comme suit, est inséré dans le Code civil:

« Art. 34bis. — § 1er. Lorsque l'officier de l'état civil qui établit un acte est dans l'impossibilité de connaître le droit applicable pour déterminer les nom et prénoms de la personne concernée, il applique la loi belge et en informe le procureur du Roi.

» De aldus opgemaakte akte kan worden verbeterd overeenkomstig de artikelen 1383 tot 1385 van het Gerechtelijk Wetboek.

» § 2. De akten van de burgerlijke stand waarin een persoon overeenkomstig zijn personeel statuut moet worden vermeld met de naam die hij draagt tengevolge van zijn huwelijk of de ontbinding ervan, vermelden ook de naam die deze persoon vóór enig huwelijk droeg. »

Art. 6.

Artikel 57bis, in hetzelfde Wetboek ingevoegd bij de wet van 7 maart 1938, wordt artikel 57ter.

Art. 7.

Een artikel 57bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Art. 57bis. — Wanneer een persoon tengevolge van zijn huwelijk of de ontbinding ervan een andere naam verkrijgt overeenkomstig zijn personeel statuut, dient de nieuwe naam welke die persoon draagt op de kant van zijn geboorteakte te worden vermeld indien die akte in België is opgemaakt of overgeschreven ».

Art. 8.

Een artikel 76bis, luidend als volgt, wordt in hetzelfde Wetboek ingevoegd :

« Art. 76bis. — Wanneer een persoon door huwelijk een andere naam verkrijgt overeenkomstig zijn personeel statuut, wordt de nieuwe naam welke die persoon draagt in de akte van huwelijk vermeld ».

Art. 9.

Artikel 344, § 2, van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« § 2. De gevolgen van de adoptieve afstamming die in België of in het buitenland is verkregen hetzij tussen vreemdelingen hetzij tussen Belgen en vreemdelingen, worden in België, onder voorbehoud van de openbare orde, ten aanzien van de namen, de voornamen, de voogdij en de erfopvolging van de geadopteerde alsook ten aanzien van de wederzijdse rechten en verplichtingen van de geadopteerde en zijn oorspronkelijke familie, beheerst door het personeel statuut van de geadopteerde, zelfs wanneer dat statuut voortvloeit uit de verkrijging van de adoptieve afstamming zelf.

» De overige gevolgen worden beheerst door het personeel statuut van de adoptant, met name wat betreft :

» 1° de macht van de adoptant over de persoon en de goederen van de geadopteerde, in zoverre deze onbekwaam is krachtens zijn personeel statuut;

» 2° de wederzijdse rechten en verplichtingen van de geadopteerde en de adoptanten of hun familie. »

Art. 10.

Artikel 1383 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met het volgende lid :

« Wanneer het verzoek om verbetering steunt op artikel 344bis, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, kan het verzoekschrift worden ondertekend en ingediend door de partij. De rechtspleging is kosteloos ».

» L'acte ainsi établi peut être rectifié conformément aux articles 1383 à 1385 du Code judiciaire.

» § 2. Les actes de l'état civil dans lesquels une personne doit, en application de son statut personnel, être désignée par le nom qu'elle porte par suite de son mariage ou de la dissolution de celui-ci, énoncent également le nom que cette personne portait avant tout mariage. »

Art. 6.

L'article 57bis inséré dans le même Code par la loi du 7 mars 1938, devient l'article 57ter.

Art. 7.

Un article 57bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 57bis. — Lorsqu'une personne, par suite de son mariage ou de la dissolution de celui-ci, prend un autre nom en application de son statut personnel, le nouveau nom que cette personne portera doit être mentionné en marge de son acte de naissance, si cet acte a été dressé ou transcrit en Belgique ».

Art. 8.

Un article 76bis, rédigé comme suit, est inséré dans le même Code :

« Art. 76bis. — L'acte de mariage d'une personne qui, en se mariant, prend un autre nom en application de son statut personnel, énonce le nouveau nom que cette personne portera ».

Art. 9.

L'article 344, § 2, du même Code, est remplacé par la disposition suivante :

« § 2. Sous réserve de l'ordre public, les effets de la filiation adoptive acquise en Belgique ou à l'étranger, soit entre étrangers, soit entre Belges et étrangers, sont régis en Belgique en ce qui concerne le nom, les prénoms, la tutelle et la succession de l'adopté ainsi que les droits et obligations entre l'adopté et sa famille d'origine, par le statut personnel de l'adopté, même si ce statut dérive de l'acquisition de la filiation adoptive elle-même.

» Les autres effets sont régis par le statut personnel de l'adoptant, notamment en ce qui concerne :

» 1° les pouvoirs de l'adoptant sur la personne et les biens de l'adopté, dans la mesure où celui-ci est incapable en vertu de son statut personnel;

» 2° les droits et obligations entre l'adopté et les adoptants ou la famille de ceux-ci. »

Art. 10.

L'article 1383 du Code judiciaire est complété par l'alinéa suivant :

« Au cas où la demande en rectification est fondée sur l'article 344bis, § 1er, du Code civil, la requête peut être signée et présentée par la partie. La procédure est gratuite ».

Art. 11.

§ 1. Op verzoek van de persoon ten aanzien van wie vóór de inwerkingtreding van deze wet een akte van de Belgische burgerlijke stand is opgemaakt, vermeldt de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte heeft opgemaakt, op de kant ervan de naam en voornamen die deze persoon overeenkomstig deze wet draagt.

Het verzoek kan worden gedaan aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte heeft opgemaakt of aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar de verzoeker zijn gewone verblijfplaats heeft.

§ 2. Wanneer na de inwerkingtreding van deze wet ten aanzien van een persoon een nieuwe akte van de burgerlijke stand wordt opgemaakt, wordt de in § 1 bedoelde kanttekening van ambtswege aangebracht.

Gegeven te Motril (Spanje), 21 augustus 1987.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie,

J. GOL.

De Minister van Buitenlandse Betrekkingen,

L. TINDEMANS.

Art. 11.

§ 1er. A la demande de la personne qui a fait l'objet d'un acte de l'état civil belge avant l'entrée en vigueur de la présente loi, l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte mentionne en marge de celui-ci les nom et prénoms que cette personne porte en application de la présente loi.

La demande peut être faite à l'officier de l'état civil qui a dressé l'acte, ou à l'officier de l'état civil de la commune où le requérant a sa résidence habituelle.

§ 2. Si une personne fait l'objet d'un nouvel acte de l'état civil après l'entrée en vigueur de la présente loi, la mention marginale prévue au § 1er est effectuée d'office.

Donné à Motril (Espagne), le 21 août 1987.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice,

J. GOL.

Le Ministre des Relations extérieures,

L. TINDEMANS.

(VERTALING)

**OVEREENKOMST
INZAKE HET RECHT DAT VAN TOEPASSING IS
OP NAMEN EN VOORNAMEN**

De Staten die deze Overeenkomst hebben ondertekend, leden van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand, geleid door de wens de eenmaking van het recht betreffende namen en voornamen te bevorderen door middel van gemeenschappelijke regels van internationaal privaatrecht, zijn overeengekomen als volgt:

Artikel 1.

1. De namen en voornamen van een persoon worden bepaald door het recht van de Staat waarvan die persoon onderdaan is. Uitsluitend hiervoor worden de omstandigheden waarvan de namen en voornamen afhangen, volgens het recht van die Staat beoordeeld.

2. In geval van verandering van nationaliteit is het recht van de Staat van de nieuwe nationaliteit van toepassing.

Art. 2.

Het door deze Overeenkomst aangewezen recht is van toepassing zelfs indien het het recht betreft van een Staat die geen partij is bij deze Overeenkomst.

Art. 3.

Ieder uittreksel van een geboorteakte moet de namen en voornamen van het kind vermelden.

Art. 4.

De toepassing van het door deze Overeenkomst aangewezen recht kan slechts worden uitgesloten, indien zij kennelijk onverenigbaar is met de openbare orde.

Art. 5.

1. Wanneer de ambtenaar van de burgerlijke stand die een akte opmaakt, in de onmogelijkheid verkeert om het recht te kennen dat van toepassing is voor het vaststellen van de namen en voornamen van de betrokken persoon, past hij zijn interne wet toe en doet hij hiervan mededeling aan de autoriteit onder wie hij ressorteert.

2. De aldus opgemaakte akte moet kunnen worden verbeterd door middel van een kosteloze procedure tot het instellen waarvan iedere Staat zich verplicht.

Art. 6.

1. Bij de ondertekening, de bekrachtiging, de aanvaarding, de goedkeuring of de toetreding kan iedere Staat het voorbehoud maken zijn interne wet toe te passen wanneer de betrokken persoon zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied van die Staat heeft.

2. De vaststelling van de namen en voornamen volgens deze wet geldt slechts voor de overeenkomstsluitende Staat die het voorbehoud heeft gemaakt.

3. Geen ander voorbehoud is toegestaan.

4. Iedere Staat die partij is bij deze Overeenkomst kan te allen tijde het door hem gemaakte voorbehoud geheel of gedeeltelijk intrekken. De intrekking wordt ter kennis gebracht van de Zwitserse Bondsraad en wordt van kracht op de eerste dag van de derde maand volgende op de maand waarin voornoemde kennisgeving is ontvangen.

Art. 7.

Deze Overeenkomst dient te worden bekrachtigd, aanvaard of goedgekeurd en de akten van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring worden nedergelegd bij de Zwitserse Bondsraad.

Art. 8.

1. Deze Overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de derde maand volgende op de maand van nederlegging van de derde akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding.

2. Ten aanzien van de Staat die bekrachtigt, aanvaardt, goedkeurt of toetreedt na de inwerkingtreding van de Overeenkomst, wordt deze van kracht op de eerste dag van de derde maand volgende op de maand waarin deze Staat zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding heeft nedergelegd.

**CONVENTION
SUR LA LOI APPLICABLE
AUX NOMS ET PRENOMS**

Les Etats signataires de la présente Convention, membres de la Commission internationale de l'état civil, désirant promouvoir l'unification du droit relatif aux noms et prénoms par des règles communes de droit international privé, sont convenus des dispositions suivantes:

Article 1er.

1. Les noms et prénoms d'une personne sont déterminés par la loi de l'Etat dont elle est ressortissante. A ce seul effet, les situations dont dépendent les noms et prénoms sont appréciées selon la loi de cet Etat.

2. En cas de changement de nationalité, la loi de l'Etat de la nouvelle nationalité s'applique.

Art. 2.

La loi désignée par la présente Convention s'applique même s'il s'agit de la loi d'un Etat non contractant.

Art. 3.

Tout extrait d'acte de naissance doit indiquer les noms et prénoms de l'enfant.

Art. 4.

L'application de la loi désignée par la présente Convention ne peut être écartée que si elle est manifestement incompatible avec l'ordre public.

Art. 5.

1. Lorsque l'officier de l'état civil qui établit un acte est dans l'impossibilité de connaître le droit applicable pour déterminer les noms et prénoms de la personne concernée, il applique sa loi interne et en informe l'autorité dont il dépend.

2. L'acte ainsi établi doit pouvoir être rectifié au moyen d'une procédure gratuite que chaque Etat s'engage à instituer.

Art. 6.

1. Lors de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion, tout Etat peut se réserver d'appliquer sa loi interne lorsque la personne concernée a sa résidence habituelle sur son territoire.

2. La détermination des noms et prénoms suivant cette loi ne vaut que pour l'Etat contractant qui a fait la réserve.

3. Aucune autre réserve n'est admise.

4. Tout Etat partie à la présente Convention pourra à tout moment retirer, en tout ou partie, la réserve qu'il avait faite. Le retrait sera notifié au Conseil fédéral suisse et prendra effet le premier jour du troisième mois qui suit celui de la réception de ladite notification.

Art. 7.

La présente Convention sera ratifiée, acceptée ou approuvée et les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés auprès du Conseil fédéral suisse.

Art. 8.

1. La présente Convention entrera en vigueur le premier jour du troisième mois qui suit celui du dépôt du troisième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

2. A l'égard de l'Etat qui ratifiera, acceptera, approuvera ou adhérera après son entrée en vigueur, la convention prendra effet le premier jour du troisième mois qui suit celui du dépôt par cet Etat de l'instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

Art. 9.

Iedere Staat kan tot deze Overeenkomst toetreden. De akte van toetreding wordt nedergelegd bij de Zwitserse Bondsraad.

Art. 10.

1. Iedere Staat kan bij de ondertekening, de bekrachtiging, de aanvaarding, de goedkeuring of de toetreding of op ieder tijdstip daarna verklaren dat deze Overeenkomst zich uitstrekt tot alle gebieden voor welke internationale betrekkingen hij verantwoordelijk is of tot één of meer van deze gebieden.

2. Deze verklaring wordt ter kennis gebracht van de Zwitserse Bondsraad en de uitbreiding wordt van kracht op het tijdstip waarop de Overeenkomst ten aanzien van voornoemde Staat in werking treedt of, indien de kennisgeving later plaatsvindt, op de eerste dag van de derde maand volgend op de maand van ontvangst van de kennisgeving.

3. Iedere verklaring inzake uitbreiding kan worden ingetrokken door middel van een aan de Zwitserse Bondsraad gerichte kennisgeving en de Overeenkomst houdt op van toepassing te zijn in het bedoelde gebied op de eerste dag van de derde maand volgend op de maand van ontvangst van voornoemde kennisgeving.

Art. 11.

1. Deze Overeenkomst blijft voor onbepaalde tijd van kracht.

2. Iedere Staat die partij is bij deze Overeenkomst kan ze evenwel opzeggen te allen tijde na het verstrijken van een termijn van een jaar te rekenen vanaf de datum waarop de Overeenkomst voor deze Staat in werking is getreden. De opzegging wordt ter kennis gebracht van de Zwitserse Bondsraad en wordt van kracht op de eerste dag van de zesde maand volgend op de maand van ontvangst van deze kennisgeving. De Overeenkomst blijft tussen de andere Staten van kracht.

Art. 12.

1. De Zwitserse Bondsraad stelt de Staten die lid zijn van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand alsmede iedere Staat die tot deze Overeenkomst is toetgetreden, in kennis van:

- a) de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
- b) iedere datum van inwerkingtreding van de Overeenkomst;
- c) iedere verklaring betreffende gemaakte voorbehouden of de intrekking daarvan;
- d) iedere verklaring die erop is gericht de Overeenkomst tot andere gebieden uit te breiden of de intrekking van deze verklaring, met de datum waarop deze van kracht wordt;
- e) iedere opzegging van de Overeenkomst en de datum waarop deze van kracht wordt.

2. De Zwitserse Bondsraad doet de Secretaris-Generaal van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand mededeling van iedere kennisgeving die is gedaan overeenkomstig het eerste lid.

3. Zodra deze Overeenkomst in werking is getreden wordt door de Zwitserse Bondsraad een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift gezonden aan de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voor registratie en publicatie overeenkomstig het bepaalde in artikel 102 van het Handvest van de Verenigde Naties.

Ten blijk van de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gemachtigd, deze Overeenkomst hebben ondertekend.

Gedaan te München op 5 september 1980, in een enkel exemplaar in de Franse taal, dat zal worden nedergelegd in het archief van de Zwitserse Bondsraad en waarvan een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift langs diplomatieke weg zal worden toegezonden aan elk der Lid-Staten van de Internationale Commissie voor de Burgerlijke Stand en aan de toetredende Staten.

Voor de Bondsrepubliek Duitsland:

H. WERSDOERFER.
M. FERID.

Voor de Republiek Oostenrijk:

F. SCHWIND.

Voor het Koninkrijk België:

P. VAN LANGENAEKEN.

Voor het Koninkrijk Spanje:

D.E. CANOVAS.

Art. 9.

Tout Etat pourra adhérer à la présente Convention. L'instrument d'adhésion sera déposé auprès du Conseil fédéral suisse.

Art. 10.

1. Tout Etat, au moment de la signature, de la ratification, de l'acceptation, de l'approbation ou de l'adhésion ou à tout autre moment par la suite, pourra déclarer que la présente Convention s'étendra à l'ensemble des territoires dont il assure les relations sur le plan international, ou à l'un ou plusieurs d'entre eux.

2. Cette déclaration sera notifiée au Conseil fédéral suisse et l'extension prendra effet au moment de l'entrée en vigueur de la Convention pour ledit Etat ou, ultérieurement, le premier jour du troisième mois qui suit celui de la réception de la notification.

3. Toute déclaration d'extension pourra être retirée par notification adressée au Conseil fédéral suisse et la Convention cessera d'être applicable au territoire désigné le premier jour du troisième mois qui suit celui de la réception de ladite notification.

Art. 11.

1. La présente Convention demeurera en vigueur sans limitation de durée.

2. Tout Etat partie à la présente Convention aura toutefois la faculté de la dénoncer à tout moment après l'expiration d'un délai d'un an à partir de la date de l'entrée en vigueur de la Convention à son égard. La dénonciation sera notifiée au Conseil fédéral suisse et prendra effet le premier jour du sixième mois qui suit celui de la réception de cette notification. La Convention restera en vigueur entre les autres Etats.

Art. 12.

1. Le Conseil fédéral suisse notifiera aux Etats membres de la Commission internationale de l'état civil et à tout Etat ayant adhéré à la présente Convention:

- a) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion;
- b) toute date d'entrée en vigueur de la Convention;
- c) toute déclaration relative à des réserves ou à leur retrait;
- d) toute déclaration concernant l'extension territoriale de la Convention ou son retrait, avec la date à laquelle elle prendra effet;
- e) toute dénonciation de la Convention et la date à laquelle elle prendra effet.

2. Le Conseil fédéral suisse avisera le Secrétaire général de la Commission internationale de l'état civil de toute notification faite en application du paragraphe 1;

3. Dès l'entrée en vigueur de la présente Convention, une copie certifiée conforme sera transmise par le Conseil fédéral suisse au Secrétaire général des Nations unies aux fins d'enregistrement et de publication, conformément à l'article 102 de la Charte des Nations unies.

En foi de quoi les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Munich le 5 septembre 1980, en un seul exemplaire en langue française, qui sera déposé dans les archives du Conseil fédéral suisse, et dont une copie certifiée conforme sera remise, par la voie diplomatique, à chacun des Etats membres de la Commission internationale de l'état civil et aux Etats adhérents. Une copie certifiée conforme sera également adressée au Secrétaire général de la Commission internationale de l'état civil.

Pour la République fédérale d'Allemagne:

H. WERSDOERFER.
M. FERID.

Pour la République d'Autriche:

F. SCHWIND.

Pour le Royaume de Belgique:

P. VAN LANGENAEKEN.

Pour le Royaume d'Espagne:

D.E. CANOVAS.

Voor de Helleense Republiek :
Ch. CHRISTOPHORIDES.

Voor de Italiaanse Republiek :
R. MONACO.

Voor het Groothertogdom Luxemburg :
H. DELVAUX.

Voor het Koninkrijk der Nederlanden :
W. BREUKELAAR.

Voor de Portugese Republiek :
J. de DEUS PINHEIRO FARINHA.

Pour la République hellénique :
Ch. CHRISTOPHORIDES.

Pour la République italienne :
R. MONACO.

Pour le Grand-Duché de Luxembourg :
H. DELVAUX.

Pour le Royaume des Pays-Bas :
W. BREUKELAAR.

Pour la République portugaise :
J. de DEUS PINHEIRO FARINHA.
